

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Astatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

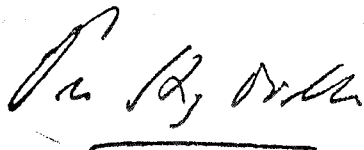
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

20. februar 2004

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg 27. februar 2004 – dagsordenspunkt rådsmøde (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse) den 4. marts 2004 - vedlægges Beskæftigelsesministeriets og Socialministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Aktuelt notat

Socialministeriet
(Ligestillingsafdelingen)
Beskæftigelsesministeriet

LDJ
AICenter/Int.enhed

Rådsmøde for ministre for beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse den 4. marts 2004

19. februar 2004
J.nr. 7113-0001

Dagsordenen forventes at se således ud for så vidt angår beskæftigelses- og socialdelen:

1. **Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde**
 - Vedtagelse af "Key Messages" baseret på punkterne a) til d)
 - Offentlig debat

3

 - a) **Kommissionens synteserapport, herunder Kommissionens meddelelse om resultattavlen for gennemførelsen af den europæiske sociale dagsorden.**

5
 - b) **Den europæiske beskæftigelsesstrategi**
Kommissionens meddelelse om fællesrapporten om beskæftigelsen 2003.
- Vedtagelse af rapporten

15

Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på flere og bedre jobs: det skal betale sig at arbejde.

15

Kommissionens meddelelse om den seneste udvikling i kvaliteten i arbejdet.

20

Kommissionens meddelelse om øget beskæftigelse for ældre arbejdstagere og udskydelse af tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet.
- Præsentation ved Kommissionen

22
 - c) **Social beskyttelse**
Rådets og Kommissionens anden fællesrapport om social inklusion.
- Vedtagelse

22

Fremskridtsrapport fra SPC om særlige studier vedrørende pensionssystemer.
- Godkendelse

25

	Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på flere og bedre jobs: det skal betale sig at arbejde.	
	- <i>Udtalelse fra SPC</i>	29
d)	Kommissionens meddelelse om ligestilling: Rapport til DER	
	- <i>Information fra Kommissionen</i>	30
2.	Forberedelse af det sociale trepartstopmøde	
	- <i>Udveksling af synspunkter</i>	32
3.	EMCOs arbejdsprogram 2004	
	- <i>Skriftlig information</i>	34
4.	SPCs arbejdsprogram 2004	
	- <i>Skriftlig information</i>	36
5.	Meddelelse fra Kommissionen angående revision af arbejdstidsdirektivet	
	- <i>Udveksling af synspunkter</i>	38

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde

s. 3/49

- Vedtagelse af "Key Messages" baseret på punkterne a) til d)
- Offentlig debat

Baggrund og indhold

Komitéen for Social Beskyttelse (SPC) og Beskæftigelseskomitéen (EMCO) foreslår, at Rådet for beskæftigelses- og socialministre sender følgende budskaber til Det Europæiske Råd:

Vedrørende beskæftigelsen

Den europæiske beskæftigelsesstrategi har den ledende rolle med hensyn til implementering af de beskæftigelses- og arbejdsmarkeds-mæssige målsætninger i Lissabon-strategien. Den hidtidige udvikling med hensyn til at indfri Lissabon-målsætningerne har skabt behov for, at der gennemføres reformer både på disse og andre områder og herunder på vare-, service- og kapitalmarkederne for at styrke konkurrenceevne og jobskabelse.

Den gennemførte reform af beskæftigelsesstrategien betyder, at der er sat fokus på det mellemlange sigt og implementering. Wim Kok Task-forcen har peget på behovet for en intensiv overvågning af medlemslandenes reformer og herunder på behovet for stærkere landespecifikke henstillinger. Fremdeles har Task-forcen peget på, at der er behov for en mere effektiv anvendelse af peer reviews og ikke for en proces med yderligere ændring af retningslinierne.

Kommissionen og Rådet deler Task-forcens generelle vurderinger og er enig i policybudskaberne, som er konsistente med den europæiske beskæftigelsesstrategi. Eksaminationen af de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen viser, at medlemslandene og arbejdsmarkedets parter straks bør give prioritet til:

- * Øget tilpasningsevne hos arbejdstagere og virksomheder.
- * Tilskynde flere til at træde ind på og forblive på arbejdsmarkedet: arbejde skal gøres til en mulighed for alle.
- * Større og mere effektiv investering i menneskelig kapital og livslang læring.
- * Sikre effektiv implementering af reformer gennem bedre styring.

Fællesrapporten, ovennævnte fire prioritetsområder og de landespecifikke budskaber i Task-forcens rapport danner grundlaget for formuleringen af henstillingerne til medlemslandene i 2004.

Vedrørende social inklusion og social beskyttelse

Strategier med henblik på at reducere fattigdom bør være mangesidede, på langt sigt og involvere alle interessenter.

Medlemsstaterne tilskyndes til

- * at fremme investering i aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger med henblik på dem, der har sværest ved at få beskæftigelse;

- * at sikre, at systemerne for social beskyttelse er tilstrækkelige og tilgængelige for alle, og at de giver effektive arbejdsincitamer for dem, der kan arbejde;
- * at øge adgangen for de mest sårbare, herunder personer med handicap til anstændige boliger, kvalitets sundhedspleje og livslang læring;
- * at forhindre tidlig afgang fra skolen og fremme en smidig overgang fra skole til arbejde;
- * at udvikle et fokus på at eliminere fattigdom blandt børn og social udstødelse blandt børn; og
- * at gøre en indsats for at reducere fattigdom og social udstødelse af immigranter og etniske minoriteter.

Navnlig med henblik på, at det skal kunne betale sig at arbejde, bør hindringer for motivering til at arbejde fjernes, og der bør udvikles et godt samspil mellem ydelser, skat og indkomst. Behovet for at forene arbejdslivet og familielivet fremhæves, herunder adgang til pasning af børn og ældre.

Det skal sikres, at pensionssystemerne understøtter længere forbliven på arbejdsmarkedet. I den anledning ansøres medlemsstaterne til at fokusere på incitamer i de sociale beskyttelsessystemer, som kan understøtte dette, jf. Det Europæiske Råds konklusioner fra Stockholm og Barcelona. Sammen med de relevante aktører bør der foretages en undersøgelse af politiske foranstaltninger, som kan modvirke tidlig tilbagetrækning.

Der skal sikres tilgængelighed, bæredygtighed og kvalitet i sundhedsplejen og plejen af de ældre. Rådet hilser en kommende meddelelse herom velkommen i afventning af konkrete forslag fra Kommissionen. Rådet vil herefter overveje anvendelsen af den åbne koordinationsmetode på dette område.

For så vidt angår ligestilling nævnes, at man skal være opmærksom på implementeringen af acquiset vedrørende ligebehandling samt vedtagelsen af de foreliggende forslag herom. Hertil kommer fremme af kvinders beskæftigelse og fjernelse af lønforskelle. Endelig henledes opmærksomheden på kønsaspektet af social inklusion, sundhed og pensionspolitik.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Nøglebudskaberne fra Komitéen for Social Beskyttelse (SPC) og Beskæftigelseskomitéen (EMCO) indgår i dette arbejde og vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Udkastet er sendt til orientering parterne i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Tidligere forelæggelse

Udkastet har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Udkastet har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

- a) **Kommissionens synteserapport, herunder Kommissionens meddelelse om resultattavlen for gennemførelsen af den europæiske sociale dagsorden (Kommissionens har oplyst, at resultattavlen først foreligger omkring 1. marts, hvorfor den ikke er omtalt her).**

Baggrund

Lissabon-strategien blev oprindeligt defineret på Det Europæiske Råds møde i marts 2000 i Lissabon. Siden er strategien blevet udbygget og evalueret, særligt på møderne i Det Europæiske Råd om foråret. Som optakt til og forberedelse af forårstopmøderne fremlægger Kommissionen hvert år den såkaldte synteserapport, hvor Kommissionen evaluerer Unionens og medlemslandenes fremskridt i retning af at opfylde Lissabon-strategiens målsætninger og kommer med forslag til særlige prioritetsområder til det kommende forårstopmøde.

Kommissionen har tidligere forud for Det Europæiske Råds forårsmøder i 2001, 2002 og 2003 fremlagt synteserapporter: Forud for Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23.-24. marts 2001 fremlagde Kommissionen rapporten "Realisering af Den Europæiske Unions potentiale: Konsolidering og udvidelse af Lissabon-strategien". Forud for Det Europæiske Råds møde i Barcelona den 15.-16. marts 2002 fremlagde Kommissionen rapporten "Lissabon-strategien – gennemføre forandringer". Forud for forårstopmødet i 2003 i Bruxelles fremlagde Kommissionen rapporten "At vælge at vokse: Viden, innovation og job i et sammenhængende samfund".

Indhold

Synteserapporten redegør for fremskridtene i Lissabon-strategien i lyset af den seneste økonomiske udvikling, hvor det opsving, der langsomt kom i gang i anden halvdel af 2003, forventes styrket hen over 2004.

Der er primært to faktorer, som kan spille positivt ind den kommende tid: 1) Det begyndende opsving skal understøttes. 2) Udvidelsens potentialer skal udnyttes.

De nye medlemslande har et stort vækstpotentiale, hvilket Kommissionen forventer vil hjælpe til at stimulere Unionens økonomi, lede til øget handel internt i EU og forbedre investeringsmulighederne.

Kommissionen vurderer, at Lissabon-strategien ved at opstille fælles målsætninger vil bidrage til konvergens og integration og dermed understøtte udvidelsen. Det påpeges også, at de nye medlemslande har gennemført omfattende økonomiske reformer over de seneste 10 år, og selvom de på en række områder endnu har en del at indhente i forhold til de eksisterende medlemslande, så er deres reformerfaringer et godt udgangspunkt for det videre arbejde med at implementere Lissabon-strategien.

Kommissionen anfører, at der på en række områder er opnået gode fremskridt med Lissabon-strategien:

*Der er skabt mere end 6 millioner job siden 1999. Den samlede beskæftigelsesfrekvens er øget fra 62,5 pct. til 64,3 pct. i 2002 og andelen af langtidsarbejdsløse er faldet fra 4 pct. i 1999 til 3 pct. i 2002.

*Adskillige nøglesektorer er blevet liberaliseret helt eller delvist. Det drejer sig f.eks. om telekommunikation, jernbanegods, postbefordring samt el- og gasmarkedet. Det fælles europæiske luftrum vil endvidere blive etableret fra 2004.

*Det videnbaserede samfund er ved at blive en realitet. Internettet benyttes mere og mere af erhvervslivet, den offentlige administration, private og skolerne, hvor 93 pct. har adgang til internettet. Den gradvise skabelse af et europæisk forskningsrum bidrager også til denne udvikling.

*Bæredygtighed inddrages mere og mere i policy-formuleringen. Adskillige medlemslande har igangsat reformer af deres pensionssystemer og andre ordninger for at håndtere, at der vil blive flere ældre i fremtiden. Samtidig tager Unionens aktiviteter i højere grad hensyn til beskyttelse af miljøet.

*Det arbejde, der har været gjort over de sidste fire år, har muliggjort at mere end 100 forordninger, direktiver og programmer på forskellige områder er blevet vedtaget med det formål at opfylde Lissabon-målsætningerne.

På trods af disse fremskridt, er der imidlertid væsentlige udeståender i forhold til at opnå de mål, som Unionen har opstillet for 2010. Kommissionen identificerer her fire områder, hvor der skal sættes ind:

1. Sikring af de offentlige financers holdbarhed

Kommissionen anfører, at det er vigtigt at sikre en fortsat stabil makroøkonomisk ramme for ikke at bringe det spirende opsving i fare. Finanspolitikken i Unionen skal fortsat styres af stabilitets- og vækstpakten. Det gennemsnitlige budgetunderskud i EU var i 2003 på 2,7 pct. af BNP, og mere bør gøres for at de offentlige finanser bliver holdbare, således at man kan håndtere de fremtidige demografiske udfordringer.

Det bemærkes, at flere medlemslande har indledt reformer af pensionssystemer og sundhedssystemer, og at dette arbejde bør fortsættes.

s. 7/49

2. Beskæftigelsen og produktiviteten er ikke tilstrækkelig til at sikre vækst

Det gennemsnitlige BNP pr. indbygger er 72 pct. af niveauet i USA. I modsætning til USA bidrager beskæftigelsen og produktiviteten ikke tilstrækkeligt til væksten.

En række lande har allerede en beskæftigelsesfrekvens på 70 pct. svarende til EU's målsætning for 2010. Det drejer sig om Danmark, Holland, Sverige og UK. For alle disse fire lande gælder, at produktiviteten er mellem 90 og 100 pct. af EU-gennemsnittet, og dermed noget under niveauet i USA, hvor produktiviteten ligger på 120 pct. af EU-gennemsnittet. For de øvrige EU-lande gælder, at de alle har beskæftigelsesfrekvenser under 70 pct., mens deres produktivitet ligger mellem 65 pct. (Portugal) og knap 120 pct. (Irland) af EU-gennemsnittet. Luxembourg er dog en undtagelse med en produktivitet på knapt 140 pct. af EU-gennemsnittet.

3. Beskæftigelsesvæksten er for lav

Kommissionen anfører, at medlemslandene bør gøre en ekstra indsats for at styrke beskæftigelsen, hvis Unionen skal kunne leve op til sine egne målsætninger på beskæftigelsesområdet:

Kommissionen påpeger, at det ikke vil være muligt at opfylde målsætningen om at opnå en beskæftigelsesfrekvens på 67 pct. i 2005. Kommissionen vurderer dog, at det fortsat vil være muligt at opfylde målsætningen om en beskæftigelsesfrekvens på 70 pct. i 2010, hvis væksten bliver så høj som i 90'erne.

Kommissionen gør også opmærksom på, at den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens i de nye medlemslande er 57 pct. i 2001, hvilket naturligvis ikke vil gøre det nemmere for den samlede union at opfylde målsætningen om en beskæftigelsesfrekvens på 70 pct. i 2010.

Beskæftigelsesfrekvensen for personer mellem 55 og 64 er steget med 3 procentenheder siden 1999 og var i 2001 på kun 40,1 pct. Dermed skal der ske en vækst i arbejdsudbuddet og efterspørgslen efter arbejdskraft svarende til, at 7 millioner personer alene i denne aldersgruppe skal i arbejde for at opnå en beskæftigelsesfrekvens på 50 pct. for denne aldersgruppe i 2010. Den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens for denne aldersgruppe er 30 pct. i de nye medlemslande.

Beskæftigelsesfrekvensen for kvinder vokser hurtigere end den gennemsnitlige beskæftigelsesfrekvens og er steget med 2,7 procentenheder i løbet af tre år, således at den i 2002 nåede op på 55,6 pct. Hvis væksten fortsætter i samme tempo, er det fortsat realistisk at nå op på 60 pct. i 2010. For de nye medlemslande var det tilsvarende tal 50,1 pct. i 2001.

4. Produktiviteten er for lav

Produktivitetens væksten (produktion pr. beskæftiget) har været faldende siden midten af 1990'erne og ligger nu på mellem 0,5 og 1 pct. pr. år, mens den i USA er 2 pct. pr. år. Produktiviteten pr. arbejdstime ligger i EU gennemsnitligt

Kommissionen anfører derudover, at for så vidt angår direktiver, der er knyttet til Lissabon-strategien, er andelen af gennemførte direktiver på kun 58,3 pct. i gennemsnit. Danmark, Spanien og Italien klarer sig bedst med gennemførelsesprocenter mellem 85 og 75 pct.

Kommissionen nævner også en række områder, hvor det går forholdsvis godt med gennemførelsen af Lissabon-strategien, og hvor man må fortsætte det gode arbejde:

- Integrationen af de finansielle markeder skridt planmæssigt frem på baggrund af handlingsplanen for de finansielle markeder (FSAP).

- Eliminering af skattemæssige barrierer f.eks. i kraft af at skattepakken er blevet vedtaget.

- Sikring af bedre lovgivning, hvor den institutionelle aftale om bedre lovgivning vil sikre mere effektiv, mere fleksibel og simplere EU-regulering.

- Sikring af en stærk konkurrencepolitik, hvor niveauet for statsstøtte er blevet reduceret, idet det dog har haft en tendens til at stabilisere sig på 0,7 pct. af BNP.

** Væksten er fortsat ikke tilstrækkelig bæredygtig.*

Under denne overskrift behandler Kommissionen Lissabon-strategiens målsætninger på det sociale og miljømæssige område.

Vedrørende det sociale område anfører Kommissionen, at der er en reel risiko for fattigdom i en række medlemslande. Ifølge Kommissionen er 55 millioner mennesker i risiko for at blive fattige primært som følge af arbejdsløshed. Risikoen er størst i Sydeuropa og Irland. Kommissionen understreger vigtigheden af at bekæmpe social eksklusion.

På det miljømæssige område anfører Kommissionen, at medlemslandenes resultater generelt er utilstrækkelige. Kommissionen nævner specielt følgende områder:

- Fem lande er på vej til at opfylde deres forpligtelser i henhold til Kyoto-aftalen (Luxembourg, Tyskland, UK, Frankrig og Sverige). Udviklingen i Irland, Spanien og Portugal nævnes som bekymrende.

- Alle medlemslande har reduceret eller fastholdt deres energintensitet i løbet af 1990'erne.

- Andelen af vedvarende energi er fortsat lav – omkring 6 pct., hvilket betyder, at det uden ekstra tiltag vil blive vanskeligt at nå målsætningen om at andelen af vedvarende energi skal nå op på 12 pct. i 2010.

- For 2002 er der ingen tegn på afkobling mellem vækst i BNP og mængden af vejtransport.

Kommissionen anfører, at man på EU-niveau har gennemført en række initiativer for at styrke synergien mellem politikkerne og den langsigtede bæredygtighed:

- Reform af den fælles landbrugspolitik, hvor man blandt andet dirigerer mere støtte til at fremme bæredygtigt landbrug
- Vedtagelse af beskatningslovgivning på energiprodukter
- Gradvis gennemførelse af et system til at analysere effekter bl.a. på miljøet af alle væsentlige forslag.
- Forslag om rammelovgivning vedrørende kemikalier
- Opstilling af kvantitative målsætninger for vedvarende energi (22 pct. for "miljørigtig el" og 5,75 pct. for biobrændstof i 2010).

Status for gennemførelse af Lissabon-strategien

Kommissionen anfører i dette afsnit, at der kan skelnes mellem de lande, der samlet set klarer sig relativt godt (Danmark, Luxembourg, Holland, Østrig, Sverige og UK), og dem der klarer sig relativt dårligt (Grækenland, Spanien, Italien og Portugal). Kommissionen vurderer samtidig, at fremskridtene i de sidste fire år, hvor Lissabon-strategien har eksisteret, er størst i Belgien, Frankrig og Grækenland, mens fremskridtene har været relativt svage i Tyskland, Luxembourg, Østrig og Portugal.

Dette afsnit skal ses i sammenhæng med rapportens annex 1 og 2. I annex 1 er en lang række diagrammer, hvor et antal strukturelle indikatorer præsenteres for alle de 15 eksisterende medlemslande og de 10 tiltrædende lande. I de fleste diagrammer er også medtaget oplysninger om USA og Japan.

I annex 2 har Kommissionen i skematisk form listet en række områder for de enkelte lande, hvor de efter Kommissionens opfattelse dels klarer sig godt og dels klarer sig dårligt. For Danmark har Kommissionen anført følgende positive forhold:

- Reforminitiativer, inkl. reduktion af beskatningen af arbejdskraft, med henblik på at øge arbejdsudbuddet.
- Højeste samlede beskæftigelsesfrekvens i EU på 76 pct., højeste beskæftigelsesfrekvens for kvinder i EU på godt 71 pct. og næsthøjeste beskæftigelsesfrekvens for ældre arbejdstagere på 58 pct.
- Laveste efterslæb i gennemførelse af direktiver og højeste gennemførelsesprocent for Lissabon-direktiver (85 pct.) og ingen direktiver, der ikke er gennemført efter to år.
- Næsthøjeste stigning i bruttoudgifter til forskning og udvikling i 2001.

Danmark klarer sig ifølge Kommissionen dårligt på følgende områder:

- Højeste prisniveau i EU med en betydelig stigning mellem 2000 og 2002.

s. 11/49

- Den mellemfristede strategi for de offentlige finanser afhænger i betydelig grad af udviklingen i det offentlige forbrug.

- Ringe resultater i relation til Kyoto-målsætningerne.

- Skuffende antal unge opnår en uddannelse.

Prioriteter for 2004

Helt overordnet opfordrer Kommissionen til, at forårstopmødet 2004 koncentrerer sig om investeringer, konkurrenceevne og reformer.

Kommissionens oplæg til forårstopmødets prioriteter omfatter en indsats for at sikre fremdriften i den reformproces, der allerede er på vej. Her peger Kommissionen især på følgende delområder:

- Overholdelse af stabilitets- og vækstpagten, især for de lande, der har uforholdsmæssigt store budgetunderskud.

- På beskæftigelsesområdet understøtter Unionens beskæftigelsesstrategi medlemslandenes egen indsats. I den forbindelse har rapporten fra beskæftigelses task-forcen under ledelse af den tidligere hollandske premierminister, Wim Kok, også ydet et positivt bidrag. Medlemslandene bør nu implementere den europæiske beskæftigelsesstrategi med fokus på tilpasningsevne for ansatte og virksomheder, sikre større arbejdsudbud, investere mere og mere effektivt i human kapital og sikre effektiv implementering af reformer.

- Medlemslandene bør definere og implementere nationale målsætninger for bredbånd.

- Medlemslandene skal leve op til deres forpligtelser og gennemføre fælles skabsretten.

- Der bør gives prioritet til en gennemførelse af handlingsplanen for virksomhedslovgivning og virksomhedsledelse.

- Begrænse statsstøtte.

- Målsætningerne om social inklusion bør i højere grad inddrages i forbindelse med den nationale udgiftsprioritering.

- På miljøområdet skal man hurtigst muligt vedtage direktivet om udveksling af kvoter for drivhusgasser.

- Gøre en indsats for at sikre et succesfuldt resultat af Doha-runden og styrke "den positive dagsorden med USA".

Til at understøtte de overordnede prioriteter og reformtiltagene nævner Kommissionen følgende indsatsområder, der bør være i fokus på forårstopmødet:

Investeringer

Givet det lave niveau for investeringer bør offentlige og private investeringer redistribueres, øget og brugt mere effektivt til at sikre økonomisk vækst:

s. 12/49

Gennemførelse af quick-start programmet

Medlemslandene opfordres til gennemførelse af nationale planer for vækstinitiativet og fjerne tekniske, juridiske og administrative forhindringer for offentlige-private partnerskaber. EIB opfordres til at etablere passende finansielle instrumenter som kan virke som løftestang for privat kapital. Rådet og Parlamentet opfordres til at vedtage den 2. jernbanepakke inden forårstopmødet, før maj 2004 at vedtage revideret retningslinier for transeuropæiske transport- og energinetværk og før marts 2005 at vedtage eurovignette forslaget. Kommissionen vil studere nødvendigheden af at skabe et garantiinstrument på fællesskabsniveau, at fremsætte forslag om 3. jernbanepakke i første halvår af 2004, og at evaluere quick-start programmet som del af den årlige synteserapport.

Styrke investeringer i viden

Kommissionen opfordrer til hurtig gennemførelse handlingsplanen for "investering i forskning". Medlemslandene opfordres bl.a. til at forbedre rammebetingelser og forskningsinvesteringer, fremme "leverage" effekten af offentlig støtte til private investeringer og forbedre forskeres rekruttering og karrierer gennem brug af den åbne koordinationsmetode. Lovgiverne opfordres bl.a. til inden marts 2005 at vedtage direktivforslag om gensidig anerkendelse, og inden udgangen af 2005 at vedtage forslag om rammeprogram for livslang uddannelse. Kommissionen vil færdiggøre første serie af europæiske teknologiplatforme, forberede revision af rammen for statsstøtte til R&D, fremsætte forslag om ophold for tredjelands landes forskere og en forslag til harmoniseret legal struktur for fonde med risikovillig kapital.

Styrke konkurrenceevnen i en bæredygtig økonomi

Under denne overskrift nævner Kommissionen også en række indsatsområder bl.a.:

- Færdigforhandling af "lovpakke om konkurrenceevnen" før EU-Parlamentet træder tilbage i slutningen af maj (EF-patentet, anerkendelse af professionelle kvalifikationer, handlingsplan om finansielle tjenesteydelser og styrkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder) og påbegynde drøftelser af det nyligt fremsatte ramedirektiv for service-sektoren, som repræsenterer de største potentialer for det indre marked.
- Styrke den industrielle konkurrenceevne. Kommissionen bemærker i denne forbindelse, at der ikke er tegn på generel de-industrialisering i Unionen, og at det tab af konkurrenceevne og jobs, der finder sted i en række sektorer bør håndteres ved at anvende Lissabon-strategiens metoder, fx ved at investere i ny teknologi med henblik på at hæve produktiviteten.
- Styrke synergi mellem konkurrenceevne og miljø. Kommissionens forslag til en handlingsplan for miljøteknologi fremhæves i den sammenhæng. Kommissionen opfordrer lovgiverne til at fastlægge analyseinstrumentet til at kunne konsekvensvurdere alle væsentlige ændringsforslag til direktivforslag, vedtager forslaget om miljøansvar før juni i år, samt vedtager direktivet om kemiske

produkter (REACH), rammedirektivet om eco-design af energi-forbrugene produkter, og direktivet om energi effektivitet og energi services før marts 2005.

s. 13/49

Beskæftigelse/aktiv aldring

Under denne overskrift nævner Kommissionen, at det større antal ældre i Unionen vil stille store krav til de europæiske samfund, herunder arbejdsmarkedet, produktiviteten og de offentlige finanser.

Kommissionen anbefaler på den baggrund en strategi, hvor der gennemføres reformer med henblik på at få folk til at arbejde længere, modernisere pensionsystemer samt forebyggelses- og sundhedssystemer:

Aktiv aldring – at sikre at folk bliver længere på arbejdsmarkedet bør gennemføres ved en strategi, der fjerner dis-incitamentet til at blive på arbejdsmarkedet, modgå tidlig pensionering, stimulere livslang læring og undgå at folks kompetencer bliver forældede.

I relation til modernisering af sundhedssystemerne lægger Kommissionen op til en mere struktureret og formaliseret åben koordination, hvor man i tilknytning til den eksisterende koordinationsproces vedrørende sociale forhold også inddrager modernisering af sundhedssektoren. Desuden bør Rådet inden forårstopmødet vedtage forslag om koordination af sociale sikringssystemer for at muliggøre et europæisk sundhedsforsikringskort bliver taget i brug inden 1. juni.

Midtvejsevaluering af Lissabon-strategien

Afslutningsvis lægger Kommissionen op til en grundig forberedelse af den midtvejsevaluering af Lissabon-strategien, der skal finde sted ved forårstopmødet i 2005. Kommissionen lægger således op til, at Kommissionen i samarbejde med relevante rådsformationer frem til næste forårstopmøde skal evaluere fremskridt, herunder metode mv. vedrørende Lissabon-strategien. Endvidere vil Kommissionen præsentere et oplæg til, hvor hovedvægten skal lægges for strategien i 2005-2010 sammen med en køreplan for opfyldelse af udestående målsætninger. Kommissionen foreslår til det formål at placere gennemførelsen af Lissabon-strategien i centrum af Unionens aktioner for de kommende år, herunder i forbindelse med de finansielle perspektiver for tiden efter 2006.

Kommissionen bemærker i den forbindelse også, at de første år under strategien er blevet anvendt til formulering og præcisering af strategien. Den sidste halvdel af perioden frem mod 2010 bør primært anvendes til at sikre, at målene opfyldes.

Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke tilsvarende bestemmelser.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens synteserapport er i medfør af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon et vigtigt grundlag for forårstopmødet i Det Europæiske Råd, som skal bidrage til samarbejdet om økonomiske og sociale spørgsmål i EU. Synteserapporten vedrører også en række samarbejdsområder under

den åbne koordinationsmetode, som skal hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Regeringen anser derfor synteserapporten for at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Kommissionens meddelelse om "Delivering Lisbon - Reforms for the enlarged Union" har været til høring i EU-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringsvar:

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) har meddelt, at man ikke har bemærkninger til meddelelsen.

Landsorganisationen i Danmark (LO) beklager at måtte konstatere, at Europa ikke har kunnet leve op til målsætningerne i Lissabon-processen. Med den nuværende økonomiske situation og den stigende arbejdsløshed er det af største vigtighed, at regeringerne, når der gøres midtvejs status næste år, får truffet de nødvendige beslutninger for igen at få Europa på sporet. Denne opgave vil i stor udstrækning blive påvirket af udvidelsen den 1. maj 2004.

Efter LO's opfattelse, skal der, når "køreplanen" frem til forårstopmødet i 2005 fastlægges, være et særligt fokus på at assistere de nye EU medlemslande til at opbygge den fornødne administrative kapacitet til dette arbejde. Udvikling af trepartssamarbejdet og social dialog i disse lande vil være et væsentligt bidrag til udviklingen af deres nationale handlingsplaner for opfyldelsen af de overordnede målsætninger.

LO har såvel på hjemligt plan som internationalt påpeget behovet for at få gang i beskæftigelsen, og vi har fremlagt en beskæftigelsesplan, der kunne kickstarte beskæftigelsen og skabe flere tusinde nye arbejdspladser. Der er et stort behov for en offensiv beskæftigelsesstrategi også på europæisk plan, og der skal pustes ny luft i Lissabon strategierne for at skabe det vidensbaserede arbejdsmarked, som er målsætningen for EU-indsatsen på dette område.

Selvom Danmark er et af de lande, som lever bedst op til Lissabon målsætningerne, er der ingen grund til at hvile på laurbærrene. At vi havde den næst højeste stigning i bruttoudgifterne til forskning og udvikling i 2001 er ikke i sig selv en garanti for, at udviklingen på de danske uddannelsesinstitutioner følger med. Det er samtidig et stort problem for udviklingen af videnssamfundet, at et relativt stort antal unge ikke får en uddannelse, og besparelserne på erhvervsskolerne bidrager absolut ikke positivt til at løse dette problem.

LO støtter tanken om et europæisk område for forskning, udvikling og uddannelse, men understreger samtidig vigtigheden af, at et løft i grunduddannelsen og erhvervsuddannelserne også indgår heri.

Efter LO's opfattelse skal beskæftigelsesstrategien udmønte sig i, at EU investerer mere i forskning og udvikling samt i at skabe flere kvalitetsjob, og der skal ske en koordination af disse initiativer for at sikre en sammenhængende indsats med heraf følgende bedre resultater til følge.

Fleksibilitet og bedre forhold for lønmodtagerne skal sikres gennem en styrket og effektiviseret aftaleregulering af det europæiske arbejdsmarked, hvor aftaler mellem parterne kommer til at spille den centrale rolle for udviklingen af det europæiske arbejdsmarked.

Strukturfondene og Socialfondene skal anvendes til at skabe flere og bedre jobs. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at der sker en samordning mellem beskæftigelsesmålsætningerne og anvendelsen af midlerne i strukturfondene, der bør øremærkes til de fattigste regioner. En sådan samordning vil som et eksempel kunne bidrage til en udvidet erhvervsuddannelsesindsats i de baltiske lande og Polen. Dette vil medvirke til en reduktion af den katastrofalt store arbejdsløshed, der er i disse lande, og som i længden kan dæmpe væksten i Østersøregionen. Vi mener, at man i forbindelse med midtvejsevalueringen er nødt til at indarbejde et regionalt perspektiv i beskæftigelsespolitikken, så der kan etableres koordinerede initiativer til at udvikle enkelte regioner.

Den Europæiske Investeringsbank skal styrkes gennem lempeligere lånemuligheder til investeringer i bl.a. bæredygtig udvikling, forskning og innovation.

Efter LO's opfattelse bør beskæftigelsesministrene overveje, om der ikke bør ske ændringer i vækst- og stabilitetspagten, så den i højere grad fremmer væksten i beskæftigelsen og medvirker til at forbedre den europæiske industris globale konkurrenceevne

Tidligere forelæggelse

Kommissionens synteserapport 2004 har været forelagt for Folketingets Europaudvalg inden mødet i ECOFIN den 10. februar 2004.

Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Drøftelsen af Kommissionens synteserapport 2004 har ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Det kan ikke afvises, at synteserapporten vil bidrage til, at der på et senere tidspunkt drages konklusioner om konkrete initiativer, som vil have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

b) Den europæiske beskæftigelsesstrategi

** Udkast til fælles rapport om beskæftigelsen for 2003/2004.*

- Vedtagelse

Baggrund

Kommissionen har den 21. januar 2004 fremlagt meddelelsen "Udkast til fællesrapporten 2003/2004", KOM (2004) 24 endelig.

Som en konsekvens af den vedtagne treårs-cyklus for udarbejdelsen af de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen (NAP) har NAP2003 fokus på landenes fremlæggelse af de nationale strategier.

Fællesrapporten fremlægges i henhold til beslutningen fra 2002 om synkronisering af koordinationsprocesserne og herunder Luxembourg-processen (beskæftigelsesstrategien) og de overordnede politisk økonomiske retningslinier m.fl.

Det har betydet en ændring af fremlæggelsestidspunktet fra september til januar, og at fællesrapporten ikke længere indgår i den traditionelle beskæftigelsespakke.

De øvrige elementer i den traditionelle beskæftigelsespakke, nemlig henstillinger til medlemslandene og forslag til beskæftigelsesretningslinierne, vil blive fremlagt af Kommissionen i april 2004.

Indhold

Fællesrapporten giver et overblik over beskæftigelsessituationen og en vurdering af medlemslandenes anvendelse af den reviderede beskæftigelsesstrategi (beskæftigelsesretningslinierne) for perioden 2003-2006 til udarbejdelse af deres nationale strategier.

Rapporten indeholder en analyse i relation til de tre overordnede mål om fuld beskæftigelse, kvalitet og produktivitet i arbejdet samt styrkelse af social samhørighed og rummelighed og for hver af de ti retningslinier. Samtidig inddrager meddelelsen de analyser, som Wim Kok Task-forcen fremlagde i november 2003. Task-forcen blev nedsat af Det Europæiske Råd i marts 2003 og fik til opgave at fremlægge praktiske reformforslag, der kunne anvendes af medlemslandene i forbindelse med gennemførelsen af den reviderede beskæftigelsesstrategi.

Fællesrapporten indeholder endvidere en kort oversigt for hvert medlemsland (country fiche) om den økonomiske situation og arbejdsmarkedet, den beskæftigelsespolitiske udvikling og styringen af indsatsen. Endvidere behandles det pågældende lands svar på henstillingerne for 2003, og Kommissionen giver sin vurdering af hovedudfordringerne.

I rapportens afsnit seks fremlægges et udkast til Key Messages fra Rådet (beskæftigelsesministrene) til Det Europæiske Råd om vækst og beskæftigelse til marts 2004.

Rapporten indeholder endelig i to bilag de nøgle- og kontekstindikatorer, som Kommissionen har anvendt i forbindelse med analyserne af medlemslandenes nationale handlingsplaner for beskæftigelsen (NAP'er).

Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke tilsvarende bestemmelser i dansk ret.

Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Beskæftigelsesstrategien og herunder de nationale handlingsplaner for beskæftigelsen sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at koordinere medlemslandenes politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinier og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar. Indholdet i fællesrapporten vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Kommissionens meddelelse "Udkast til fællesrapporten 2003/2004" har været til høring i EU-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringssvar:

s. 17/49

Finanssektorens Arbejdsgiverforening har meddelt, at man ikke har bemærkninger til "Udkast til fællesrapporten 2003/2004".

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser

** Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på flere og bedre jobs: Det skal betale sig at arbejde.*

Baggrund

Kommissionen har fremlagt en meddelelse om "Modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på skabelse af flere og bedre job" med undertitlen: en bred tilgang der bidrager til, at det betaler sig at arbejde, KOM(2003) 842 endelig.

Baggrunden for meddelelsen var konklusionerne fra Det Europæiske Råd i marts 2003, hvor Kommissionen blev anmodet om at "rapportere i god tid inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2004 om forbedringen af rammerne for den sociale beskyttelse i form af større vægt på effekten af incitament (f.eks. i ydelsessystemer, i samspillet mellem familie- og arbejdsliv og i foranstaltninger for ældre) og fremlæggelse af gode eksempler herpå".

Kommissionen fremhæver på den baggrund, at hovedformålet med meddelelsen er at behandle hovedudfordringerne vedrørende fremme af mere effektive incitament i de sociale sikringssystemer til at arbejde. Disse systemer skal samtidig dels forfølge deres centrale mål om at give et højt niveau af social beskyttelse til alle, dels skal de moderniseres uden, at det bevirker store budgetmæssige konsekvenser. Kommissionen understreger i den forbindelse, at det er vigtigt at fjerne den trussel, som den demografiske udvikling repræsenterer for den finansielle og sociale holdbarhed af de sociale beskyttelsessystemer.

Temaet vedrørende modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på skabelse af flere og bedre job har været indbygget i retningslinierne for beskæftigelse fra starten (daværende retningslinie 2) og indgår i den reviderede beskæftigelsesstrategi, især i retningslinie 8, der omhandler incitament, der skal gøre det økonomisk attraktivt at arbejde. Endvidere indgår temaet i de overordnede økonomisk politiske retningslinier (4). Både Fællesrapporten (fælles for Kommissionen og Rådet (beskæftigelsesministre)) vedrørende medlemslande-

nes gennemførelse af beskæftigelsesretningslinierne og rapporten om landenes gennemførelse af de overordnede økonomisk politiske retningslinier analyserer årligt medlemslandenes bestræbelser på dette område.

s. 18/49

Komiteen for social beskyttelse (SPC) og beskæftigelseskomiteen (EMCO) har for nyligt udarbejdet rapporter, der indeholder analyser af udfordringer og behovet for en politikudvikling, der skal gøre de sociale beskyttelsessystemer mere beskæftigelsesvenlige.

Indhold

Kommissionen fastslår, at den sociale beskyttelse skal sikre en rimelig indkomst ved indkomstbortfald - en værdig levestandard - for personer, der ikke kan få sit udkomme gennem en beskæftigelse. I forbindelse med udfyldelsen af denne funktion kan skatte- og ydelsessystemerne give potentielle effekter, der modvirker et effektivt fungerende arbejdsmarked. Sådanne effekter beskrives i litteraturen vanligvis som inaktivitets-, ledigheds- og fattigdomsfælder. Kommissionen finder, at der derfor er behov for at redesigne politikkerne vedrørende skat og sociale ydelser på en måde, således at disse effekter mindskes.

Kommissionen fastslår, at der ikke er nogen enkel løsning på denne problematik, da ændringsforslag, der skal fremme, at det kan betale sig at arbejde, er ensbetydende med afvejning af mål på både skatteområdet og vedrørende de sociale ydelser. Kommissionen fremhæver samtidig, at den sociale beskyttelse må gøres mere beskæftigelsesvenlig for at fremme beskæftigelsesfrekvensen og dermed bidrage til at gøre det sociale beskyttelsessystem mere holdbart på langt sigt.

Meddelelsen behandler de forskellige typer af sociale ydelser, der er relevante i fem forskellige arbejdsmarkedssituationer. Disse situationer består i:

- Overgang fra ledighed til job,
- forening af arbejds- og familieliv,
- overgang fra et job til et andet job,
- overgang fra sygdom til arbejde og
- forlængelse af arbejdsmarkedstilknytningen.

Kommissionen ser på de relevante sociale ydelser og diskuterer dem i nævnte sammenhænge og omtaler udvalgte nationale politikker. De sociale ydelser, som Kommissionen behandler i denne sammenhæng er: dagpenge og kontanthjælp, garanti for minimumsindkomst, beskæftigelsesrelaterede ydelser, ydelser til familier/forældre (f.eks. orlovsydelser), ydelser vedrørende tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet og ydelser i forbindelse med sygdom og invaliditet. Kommissionen peger afslutningsvist på, at der kan skabes en markant forbedring af situationen med hensyn til at gøre det mere attraktivt at arbejde gennem ændringer i eksisterende politikker.

Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke tilsvarende bestemmelser i dansk ret.

Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Beskæftigelsesstrategien og herunder moderniseringen af den sociale beskyttelse med henblik på skabelse af flere og bedre job sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at koordinere medlemsstaternes politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske politiske retningslinjer og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar. Indholdet i Kommissionens meddelelse vurderes på den baggrund, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Kommissionens meddelelse om "Modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på skabelse af flere og bedre job" har været til høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringssvar:

Amtsrådsforeningen har ikke bemærkninger til meddelelsen.

Kommunernes Landsforening finder, at meddelelsen ikke adskiller sig meget fra den lunde strøm af rapporter om beskæftigelsen, som Kommissionen normalt fremsender. Men den politiske fokusering på, at man ikke får øget beskæftigelse med de nuværende beskæftigelsespolitikker, er naturligvis vigtig. Desværre undlader rapporten at stille det vigtigste spørgsmål i debatten for at komme videre nemlig: Hvorfor er det lykkedes for nogle lande at nå Lissabon hovedmålet med en 70 pct. beskæftigelsesrate?

Så længe dette spørgsmål og svarene herpå ikke indrages i rapporten, er det mere eller mindre luftige overvejelser, der præsenteres. Den megen fokusering på finske systemer, når Finland har så høj en arbejdsløshed, understreger rapportens luftige karakter. Betydningen af denne rapport vil kunne ses af omfanget af de ændringer, som rapporten vil få på den reelt førte beskæftigelsespolitik i de enkelte EU lande.

Dansk Arbejdsgiverforening finder, at meddelelsen behandler meget væsentlige temaer, nemlig at "det skal kunne betale sig at arbejde" og "modernisering af socialsystemerne". Det vil i de kommende år i lyset af den demografiske udvikling være af afgørende betydning for udbuddet af arbejdskraft i EU og Danmark, at systemerne og især de sociale beskyttelsessystemer indrettes således, at flere kommer ud af passiv forsørgelse og ind på arbejdsmarkedet.

Dansk Arbejdsgiverforening er derfor enig med EU-Kommissionen i, at der skal skabes mere effektive incitamenter til, at flere, der opholder sig i de sociale systemer, bringes i arbejde. Man er ligeledes enig i, at for at nå målet skal der ses på såvel skattesystemer, ydelsessystemer som den arbejdsmarkedspolitiske indsats, herunder indsatsen for at sikre mobiliteten fra ledighed til job.

Dansk Arbejdsgiverforening er enig i en række af de politiske anbefalinger i Kommissionens meddelelse, bl.a.:

- At medlemsstaterne bør forny og modernisere deres sociale beskyttelsessystemer for at gøre disse mere beskæftigelsesvenlige, bl.a. ved at fjerne barrierer og hindringer på vejen mod et arbejde og skabe de rigtige betingelser for at gøre beskæftigelse mere attraktivt.

- At medlemsstaterne bør forfølge sammenhængende mål på politikområderne skat, social sikkerhed og indkomstafhængige ydelser, når man implementerer en politik, der skal gøre beskæftigelse mere attraktivt.
- At medlemsstaterne også bør se på de ikke-finansielle incitamenters bl.a. børnepasningsmuligheder til alle, der muliggør erhvervsdeltagelse, som kan forene arbejds- og familieliv.
- At der i relationen mellem passive ydelser og det aktive mål – beskæftigelse – bør fokuseres på incitamenterne til jobsøgning, bl.a. rådgivningsregler og mulige ydelsesincitamenters, som modvirker jobsøgning.
- At omkostningseffektiviteten af de sociale ydelsessystemer bør vurderes på mellemlang sigt, idet rigtigt udformede mål om at bringe folk tilbage til beskæftigelse eller forlænge deres arbejdsliv, kan være nyttige for både den enkelte og samfundet som helhed.
- At medlemsstaterne bør fokusere mere på at fremme mobiliteten ind på arbejdsmarkedet.

Dansk Arbejdsgiverforening understreger afslutningsvis vigtigheden af, at temaet "det skal kunne betale sig at arbejde" bliver et væsentlig element i den europæiske og danske debat om beskæftigelsespolitikken.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening har meddelt, at man ikke har bemærkninger til meddelelsen.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser

** Kommissionens meddelelse om den seneste udvikling i kvaliteten i arbejdet.*

Baggrund

Kommissionen har den 27. november 2003 fremlagt en meddelelse om "Bedre kvalitet i arbejdet: en oversigt over seneste fremskridt", KOM (2003) 728 endelig.

Kommissionen fremlagde den 20. juni 2001 meddelelsen om "Beskæftigelse og socialpolitik: En ramme for investering i kvalitet", KOM (2001) 313 endelig. Baggrunden var konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Nice, hvor det hedder i bilaget side 14: "I den forbindelse større hensyn til målene for bedre jobs og til strategiens betydning for væksten som et vigtigt element i bestræbelserne på at gøre det attraktivt at arbejde. En meddelelse fra Kommissionen i 2001 vil omhandle beskæftigelsespolitikens bidrag til kvalitet i beskæftigelsen i alle dens aspekter (herunder arbejdsvilkår, sundhed og sikkerhed, lønforhold, ligestilling mellem kønnene, ligevægt mellem fleksibilitet og sikkerhed, sociale relationer)."

Det Europæiske Råd i Stockholm anmodede endvidere Rådet om sammen med Kommissionen at udarbejde kvantitative indikatorer vedrørende kvalitet i arbejdet, som blev godkendt på Det Europæiske Råds møde i Laeken.

Kvalitet i arbejdet har været indbygget i retningslinierne for beskæftigelsen siden retningslinierne for 2001 og indgår i den reviderede beskæftigelsesstrategi som en af de tre overordnede målsætninger i beskæftigelsesstrategien.

På baggrund af Det Europæiske Råds konklusioner i Bruxelles har Kommissionen i sin seneste meddelelse fremlagt en oversigt over udviklingen med hensyn til kvalitet i arbejdet og herunder på basis af arbejdet med udvikling af indikatorer for kvalitet i arbejdet.

Indhold

Kommissionen fastslår, at der er en positiv sammenhæng mellem vækst i beskæftigelsen og kvalitet i arbejdet.

For at opnå en holdbar udvikling i beskæftigelsen er der behov for bl.a. en bedre balance mellem fleksibilitet og sikkerhed, bedre mulighed for opstigende mobilitet for personer i job af lav kvalitet samt en reduktion i antallet af langtidsledige uden at dette opnås gennem gentagen ledighed og jobs af lav kvalitet. Kommissionen fremhæver også, at der er en positiv sammenhæng mellem kvalitet i arbejdet og produktivitet, og at kvalitet i arbejdet er også er af væsentlig betydning for både social inklusion og regional sammenhængskraft.

Kommissionen fremhæver som udgangspunkt for vurdering af fremskridt i udviklingen af kvalitet i arbejdet og herunder indikatorer, at kvalitetsbegrebet har multidimensionel karakter og bygger på et antal elementer, der er gensidigt afhængige.

I definitionen indgår to hovedgrupper, indenfor hvilke meddelelsen kort omtaler hovedtendenser og igangværende bestræbelser:

Hovedgruppe I. Karaktertræk ved jobbet (herunder bl.a. jobtilfredshed, aflønning, færdigheder og uddannelse samt karrierespørgsmål) og

Hovedgruppe II. Karaktertræk ved jobbet i en bredere arbejdsmarkedssammenhæng (herunder: kønsligestilling, sundhed og sikkerhed, fleksibilitet og sikkerhed, adgang til job, balance mellem arbejds- og privatliv, social dialog og medarbejderindflydelse, mangfoldighed og ikke-diskrimination).

Kommissionen finder, at analysen af udviklingen på de omfattede ti hovedområder for kvalitet i arbejdet i flere henseender er opmuntrende. Forbedring er opnået for så vidt angår uddannelsesniveaut, beskæftigelsesfrekvenser og herunder indsnævring af forskellen mellem mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens og for arbejdsulykkeincidensen. Tendenserne dækker over betydelig forskel i udviklingen i medlemslandene.

Kommissionen vurderer, at der har været betydelig fremskridt på politikområder, der har betydning for kvalitet i arbejdet. Der har bl.a. sket fremskridt i landenes indsats omkring forebyggelse og aktivering, som er af betydning for overgang mellem ledighed og beskæftigelse. Fattigdomsfælder er blevet mindre gennem ændringer i skatte/ velfærdssystemerne. Der har været en styrket indsats omkring fremme af livslang læring. Forskelle mellem mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og ledighed er indsnævret gennem en styrket uddannelsesindsats m.v. Der har også været fremskridt omkring en bedre balance mellem fleksibilitet og sikkerhed gennem indførelse af bl.a. mere fleksibilitet i tidsbestemte ansættelseskontrakter og mere sikkerhed i tidsbegrænsede kontrakter.

Kommissionen finder alt i alt, at udviklingen går i den rigtige retning, men der skal gøres mere, og det understreges, at en stærk involvering af arbejdsmarkedets parter er nødvendig og en afgørende faktor i indsatsen for kvalitet i arbejdet.

Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke tilsvarende bestemmelser.

Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Beskæftigelsesstrategien og herunder indsatsen for kvalitet i arbejdet sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at koordinere medlemsstaternes politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinjer og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar. Indholdet i Kommissionens meddelelse vurderes på den baggrund, at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Kommissionens meddelelse om "Bedre kvalitet i arbejdet: en oversigt over seneste fremskridt" har været til høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringssvar:

Finanssektorens Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger til meddelelsen.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

*** Kommissionens meddelelse om øget beskæftigelse for ældre arbejdstagere og udskydelse af tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet.**

- Præsentation ved Kommissionen

Meddelelsen foreligger endnu ikke. Kommissionen har oplyst, at meddelelsen vil foreligge i uge 9.

s. 23/49

c) Social beskyttelse

*** Rådets og Kommissionens anden fællesrapport om social inklusion.**
- Vedtagelse

Baggrund

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 blev det vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Det følger heraf, at medlemslande med to år mellemrum skal aflevere nationale handlingsplaner for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (NAPincl).

På Det Europæiske Råd i Laeken i december 2001 blev det endvidere besluttet, at 18 i fællesskab vedtagne indikatorer skulle være grundlag for måling af fremskridt og vurdering af den politiske indsats.

På sit møde i Bruxelles 21. marts 2003 hilste Det Europæiske Råd den fælles Råds/Kommissionsrapport om tilstrækkelige og holdbare pensioner velkommen. Vedrørende afsnittet om tilstrækkelighed blev der i rapporten gengivet tal for indkomstfordeling blandt ældre.

I juli 2003 afleverede medlemslandene deres nationale handlingsplaner for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse for 2003-2005. Ved udarbejdelsen af den anden runde af nationale handlingsplaner for perioden 2003/2005 blev der taget udgangspunkt i nedenstående fælles kvalitative mål ("objectives"):

1. At fremme deltagelse i beskæftigelse og adgang for alle til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser;
2. At forebygge risici for social udstødelse;
3. At hjælpe de mest sårbare grupper;
4. At mobilisere alle relevante aktører.

Herudover skulle medlemsstaterne sætte kvantitative mål ("targets") for en reduktion af antallet af mennesker, som risikerer fattigdom og social udstødelse, tage kønsaspektet i betragtning ved udviklingen, iværksættelsen og overvågningen af de nationale handlingsplaner samt sætte mere fokus på de risici for fattigdom og social udstødelse, som følger af immigration.

På grundlag af de nationale handlingsplaner for 2003/2005 har Kommissionen udarbejdet et udkast til fælles rapport om social integration for 2003-2005 (KOM (2002)773 endelig). Rapporten skal forelægges Det Europæiske Råds forårsmøde i marts 2004.

Indhold

Rapporten vurderer de fremskridt, der er gjort med bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse siden Lissabon-topmødet og udstikker den politiske dagsorden for det kommende arbejde. Rapporten indeholder endvidere resultaterne af gennemgangen af de enkelte medlemslandes nationale handlingsplaner. Målet

er at fremme mere ambitiøse og effektive politiske strategier for social integration gennem udveksling af erfaringer og god praksis.

s. 24/49

Rapporten analyserer de vigtigste hovedtræk og tendenser i forbindelse med social integration i EU. Analysen er baseret på de indikatorer, som blev godkendt af Det Europæiske Råd i Laeken. Herefter beskrives de vigtigste udfordringer, som medlemskaberne har kortlagt i deres handlingsplaner, og som danner udgangspunkt for fastlæggelsen af EU's politiske dagsorden for den kommende periode.

Handlingsplanerne afspejler ifølge rapporten et generelt mindre optimistisk klima for tackling af fattigdom og social udstødelse på grund af den økonomiske afmatning. Dog har mange lande gjort en betydelig indsats for at styrke deres indsats i løbet af de seneste to år, og mange lande mener at kunne fastholde den positive udvikling.

På baggrund af gennemgangen opfordres medlemslandene til i de næste to år at være særligt opmærksomme på følgende 6 prioriterede områder:

1. Fremme af investeringen i og tilpasningen af aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger med henblik på at opfylde behovene hos de mennesker, der har vanskeligst ved at opnå beskæftigelse.
2. Etablering af socialsikringsordninger, der er tilstrækkelige og tilgængelige for alle, og som skaber effektive incitamenter til at arbejde for alle, der kan arbejde.
3. Bedre adgang for de mest udsatte og dem, der er mest berørt af social udstødelse, til anstændige boliger, kvalitetssundhedstjenester og livslang læring.
4. Gennemførelse af en samlet indsats for at forebygge, at de unge forlader skolen for tidligt, og for at fremme en glat overgang fra skole til arbejde.
5. Øget fokus på bekæmpelse af børnefattigdom.
6. Måltrettet indsats for at bekæmpe fattigdom og social udstødelse blandt indvandrere og etniske minoriteter.

Rapporten vurderer videre, hvordan medlemsstaterne hver især omsætter de fælles EU-mål til nationale strategier til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. I afsnittet om Danmark fremhæves den danske skattefinansierede model, den ligelige indkomstfordeling samt den udprægede tradition for inddragelse af parterne. Politikker for flygtninge og indvandrere fremhæves blandt de vigtigste politiske foranstaltninger i perioden.

På minussiden fremhæves den relativt lave forventede levealder, og øget beskæftigelse blandt etniske minoriteter nævnes blandt de væsentligste kommende udfordringer.

Ved opgørelse af indkomstsituationen for ældre tages i forhold til dansk definition ikke højde for lejeværdi af egen bolig, negativ kapitalindkomst og naturalydelse. Idet indkomstoplysningerne i udkastet til rapporten er baseret på spørgeskemaer er kvaliteten af data endvidere af ringere kvalitet end danske registrerede data. For at imødekomme sidstnævnte problem vil der for Dan-

marks vedkommende i den endelige rapport blive anvendt danske data ved opgørelse af indkomstsituationen for ældre, jf. nedenfor.

s. 25/49

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål, herunder bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Fællesrapporten om social inklusion indgår i dette arbejde, og det vurderes derfor at indholdet i rapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Et udkast til rapporten blev den 6. januar 2004 sendt til skriftlig høring i EU-specialudvalget for beskæftigelse og sociale forhold. Herudover har en lang række relevante NGO'er på det sociale område været hørt, herunder EAPN, DSI og Kontaktudvalget til det frivillige sociale arbejde.

Kontaktudvalget til det frivillige sociale arbejde bemærker, at rapporten understreger behovet for "a comprehensive and strategic approach", og at man naturligvis finder, at samspillet med den 3. sektor/civilsamfundets frivillige organisationer indgår heri og håber at dette samspil vil blive givet øget opmærksomhed i de kommende sammenfatninger. Det spiller ind i forhold til afspejling af en "multi-dimensional approach" og erfaringer fra konkrete projekter. Gengivelse af best practice eksempler ses som værdifuldt og må gerne gives øget opmærksomhed i de fremtidige fællesrapporter.

Tidligere forelæggelser

Rapporten har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser

** **Fremskridtsrapport fra SPC om særlige studier vedrørende pensionssystemer.**
- Godkendelse*

Studier vedr. bæredygtigheden og tilstrækkeligheden af søjle 2 og 3 pensioner

Baggrund og indhold

På Det Europæiske Råd i Barcelona marts 2002 blev behovet for at fremskynde en reform af pensionssystemerne understreget, således at de var tilstrækkelige og bæredygtige. På forårstopmødet i marts 2003 bød DER Rådet og Kom-

missions fællesrapport om tilstrækkelige og holdbare pensioner velkommen og opfordrede til implementering af yderligere reformer af pensionssystemerne, herunder at øge beskæftigelsen blandt ældre.

s. 26/49

Herudover opfordrede Det Europæiske Råd til fortsat anvendelse af den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet og til evaluering i 2006 af de reformer medlemslandene gennemfører, herunder også i de nye medlemslande. Endvidere opfordrede det til videreførelse af den etablerede praksis med samarbejde mellem Den Økonomisk-politiske Komité (EPC) og Komitéen for Social beskyttelse (SPC).

På sit møde i marts 2003 bestilte Det Europæiske Råd endvidere nogle særlige studier på pensionsområdet. Ét af disse studier vil omhandle bæredygtigheden og tilstrækkeligheden af søjle 2 og 3 pensioner.

Formålet med studiet er på systematisk vis at indsamle information om det nuværende og sandsynlige fremtidige omfang i nuværende og kommende medlemsstater af søjle 2 og 3 pensionerne og at identificere større emner af fælles interesse. Studiet kunne belyse nøgleområder, som kunne blive adresseret i de nationale strategirapporter for pensioner i 2005.

Studiet vil blive baseret på medlemsstaternes svar på et spørgeskema udarbejdet af Komitéen for Social Beskyttelse.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Fremskridtsrapport fra SPC om særlige studier vedrørende pensionssystemer indgår i dette arbejde. Det vurderes derfor, at indholdet i rapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Papiret er sendt til orientering i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Tidligere forelæggelse

Et sæt rådskonklusioner om strategien for bæredygtige og tilstrækkelige pensioner blev forelagt Folketingets Europaudvalg for ud for rådsmødet den 20. oktober 2003.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Studiet har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Studiet har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

Studier vedr. fremme af et længere arbejdsliv gennem bedre socialbeskyttelsessystemer

Baggrund og indhold

På Det Europæiske Råd i Barcelona marts 2002 blev behovet for at fremskyn-
de en reform af pensionssystemerne understreget, således at de var tilstrækkel-
ige og bæredygtige. På forårstopmødet i marts 2003 bød DER Rådet og Kom-
missions fællesrapport om tilstrækkelige og holdbare pensioner velkommen og
opfordrede til implementering af yderligere reformer af pensionssystemerne,
herunder at øge beskæftigelsen blandt ældre.

Herudover opfordrede Det Europæiske Råd til fortsat anvendelse af den åbne
koordinationsmetode på pensionsområdet og til evaluering i 2006 af de refor-
mer medlemslandene gennemfører, herunder også i de nye medlemslande.
Endvidere opfordrede det til videreførelse af den etablerede praksis med sam-
arbejde mellem Den Økonomisk-politiske Komité (EPC) og Komitéen for So-
cial beskyttelse (SPC).

På sit møde i marts 2003 bestilte Det Europæiske Råd endvidere nogle særlige
studier på pensionsområdet. Ét af disse studier omhandler problemet vedrøren-
de fremme af et længere arbejdsliv gennem bedre socialbeskyttelsessystemer.
Studiet skal også ses i lyset af, at Det Europæiske Råd har sat som mål at øge
arbejdsmarkedsdeltagelsen for personer mellem 55 og 64.

Formålet med studiet er at give et bidrag til tilpasninger i mange sociale beskyt-
telsessystemer med henblik på at gøre det hensigtsmæssigt for ældre arbejdssta-
gere at forblive på arbejdsmarkedet. Navnlig vil det være nødvendigt at revur-
dere de systemer, som måtte motivere til tidlig tilbagetrækning.

Studiet er baseret på medlemsstaternes svar på et spørgeskema udarbejdet af
Komitéen for Social Beskyttelse. Der gøres imidlertid udtrykkelig opmærksom
på, at svarene ikke er direkte sammenlignelige fra land til land, men ikke desto
mindre illustreres, hvorledes social beskyttelse har effekt på ældre arbejdsstage-
res deltagelse på arbejdsmarkedet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at
medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale
spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode
skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemssta-
terne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civil-
samfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab -
hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med hen-
blik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Fremskridtsrapporten fra
SPC om særlige studier vedrørende pensionssystemer indgår i dette arbejde,
og det vurderes derfor, at indholdet i rapporten er i overensstemmelse med
nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Rapporten er sendt til orientering i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Tidligere forelæggelse

Et sæt rådskonklusioner om strategien for bæredygtige og tilstrækkelige pensioner blev forelagt Folketingets Europaudvalg for ud for rådsmødet den 20. oktober 2003.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Rapporten har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

Statusrapport om arbejdet i SPC med pensions-erstatningsgrader ("Current and prospective pension replacement ratios") med henblik på fremlæggelse for Det Europæiske Råd.

Baggrund og indhold

Ved sin samling i marts 2003, opfordrede Det Europæiske Råd SPC til at udarbejde specialstudier, som fokuserede på fælles udfordringer for medlemsstaternes pensionssystemer.

Komitéens Indikator arbejdsgruppe (SPC/ISG) har herefter udarbejdet en fælles ramme for beregning af teoretiske dækningsgrader ved pensionering. Rapporten beskriver status for SPCs arbejde med disse mål.

Arbejdet har været koncentreret om pensionssystemernes tilstrækkelighed og især omkring de muligheder individer i beskæftigelse har for at opretholde deres levestandard efter pensionering. Dækningsgrader har været beregnet ikke kun for individer, som pensioneres i dag, men også i fremtiden, ved brug af de samme forudsætninger, som Den Økonomisk-Politisk Komité (EPC) har lagt til grund for deres langsigtede prognoser for offentlige udgifter.

SPC understreger at resultaterne kun i meget begrænset omfang kan lægges til grund for sammenligninger mellem medlemsstaterne. Der er brug for videre arbejde med disse indikatorer i komitéens regi før der kan tages stilling til resultaternes anvendelse. Dette arbejde vil foregå i et tæt samarbejde mellem SPC og EPC. SPC/ISG arbejder aktivt for at styrke samarbejdet med EPCs arbejdsgruppe vedr. aldrende befolkninger (EPC/AWG).

Ikke desto mindre udgør statusrapporten et vigtigt skridt imod færdiggørelsen af et fuldt sæt indikatorer, som kan tages i brug ved udarbejdelsen af de næste nationale pensionsstrategi-rapporter i 2005.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemssta-

terne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Fremskridtsrapport fra SPC om særlige studier vedrørende pensionssystemer indgår i dette arbejde. Det vurderes derfor, at indholdet i rapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Rapporten er sendt til orientering i EU-Specialudvalget for beskæftigelse og socialpolitik.

Tidligere forelæggelse

Udkastet har ikke været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udkastet har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Arbejdsprogrammet har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

** Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på flere og bedre jobs: det skal betale sig at arbejde.*

- Udtalelse fra SPC

Baggrund og indhold

Komitéens udtalelse er foranlediget af Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på at skabe flere og bedre jobs - bidrag til "at det skal kunne betale sig at arbejde". Denne meddelelse er selvstændigt behandlet under dagsordenens punkt b), 2. indent.

Komitéen er glad for den måde, hvorpå der i Kommissionens meddelelse undersøges sammenhængen mellem social beskyttelse og beskæftigelse og identificeres, hvorledes disse politikområder gensidigt kan forstærke hinanden. Komitéen er enig i hovedsynspunktet om, at der skal ske en mere effektiv tilskyndelse til at arbejde samtidig med, at det fortsat skal være et generelt mål at have et højt niveau af social beskyttelse for alle og i øvrigt undgå for vidtgående udgifter. Komitéen er enig i, at den politiske drøftelse i denne henseende bør fokusere på motivering af og støtte til potentielle arbejdstagere, herunder dem, som betragtes som værende inaktive. Komitéen mener, at aktiveringsforanstaltninger bør være en reel del af den sociale beskyttelse til sådanne personer.

Komitéen for Social Beskyttelse er også enig i, at begrebet "det skal kunne betale sig at arbejde" ikke må anfægte det formål med den sociale beskyttelse, som er at give personer uden arbejde en adækvat dækning. Meddelelsens betragtninger om betydningen af ikke-økonomiske incitamentter til at gå i arbejde, så som adgang til pasningsfaciliteter, aktiveringsforanstaltninger og arbejdets kvalitet hilses tilsvarende velkommen.

Endelig understreges behovet for en stærk anerkendelse af, at initiativer med henblik på tilskyndelsesforanstaltninger må behandles i en bredere politisk sammenhæng, som har jobskabende formål, såfremt risikoen for at svække de sociale beskyttelsessystemer med henblik på lidt fremgang i beskæftigelse skal undgås.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Kommissionens meddelelse om modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på flere og bedre jobs og SPC's udtalelse herom indgår i dette arbejde, og sagen vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Udtalelsen er sendt til orientering i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Tidligere forelæggelser

SPC's udtalelse om Kommissionens meddelelse har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Udtalelsen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Udtalelsen har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser

d) Kommissionens meddelelse om ligestilling: Rapport til DER - Information fra Kommissionen

Baggrund

På forårstopmødet den 20.-21. marts 2003 blev Kommissionen opfordret til, i samarbejde med medlemsstaterne, at forberede en årlig rapport til DER om ligestillingsarbejdet og kønsmainstreaming indsatsen.

Indhold

Rapporten giver et overblik over status for ligestillingsarbejdet og kommende udfordringer i arbejdet med at skabe ligestilling mellem kvinder og mænd inden for alle politikområder.

Af kommende udfordringer nævnes:

Implementeringen af ligestillingslovgivning i EU – særligt i lyset af udvidelsen

Fremme af ligeløn og lige muligheder i beskæftigelse
Forbedring af sammenhængen mellem familie- arbejdsliv
Fremme af ligelig kønsfordeling i beslutningsprocesser
Fremme af kønsmainstreaming-strategien
Bekæmpelse af vold mod kvinder og kvindehandel

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Kommissionens meddelelse om ligestilling indgår i dette arbejde og det vurderes derfor, at indholdet i meddelelsen er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Meddelelsen har ikke været sendt i høring.

Tidligere forelæggelser

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten vil ikke i sig selv give anledning til lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten vil ikke i sig selv give anledning til samfundsøkonomiske konsekvenser.

2. Forberedelse af det sociale trepartstopmøde

- *Udveksling af synspunkter*

Baggrund

Kommissionen vedtog den 26. juni 2002 en meddelelse om den sociale dialog på europæisk plan - KOM(2002)341 endelig - med titlen "Den europæiske sociale dialog som drivkraft bag modernisering og omstilling".

Meddelelsen inkluderede et forslag til Rådsafgørelse om et "socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse". Forslaget har ifølge Kommissionens forslag hjemmel i EF-traktaten, særligt art. 202. Formålet skulle være at etablere en ny form for samråd mellem den sociale trojka, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk plan på højeste politiske niveau om beskæftigelsen, den økonomiske politik og den sociale beskyttelse, hvor man også skulle drøfte nye forslag til, hvordan arbejdsmarkedets parter kan bidrage til gennemførelsen af Lissabon-strategien. Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

Rådet vedtog den 6. marts 2003 at etablere et sådant socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse, som skulle afholdes mindst én gang årligt og altid umiddelbart forud for Det Europæiske Råds forårsmøde. UNICE og EFS skal varetage den tekniske koordinering af sammensætningen af delegationerne for hhv. arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden.

Der skal derfor afholdes et sådant møde igen forud for Det Europæiske Råds møde den 25.-26. marts 2004. Til det formål ønsker formandskabet, at Rådet af beskæftigelses- og socialministre på Rådsmødet drøfter, hvilke aspekter af den europæiske beskæftigelsesstrategi, som man ønsker at tage op med arbejdsmarkedets parter på europæisk plan med henblik på at skabe et indspil til topmødet.

Indhold

Formandskabet har endnu ikke fremlagt et forslag til dagsorden for det sociale trepartstopmøde.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Regeringen finder, at gennemførelsen af de sociale trepartstopmøder er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da møderne sigter mod at fremme den rolle, som arbejdsmarkedets parter på europæisk plan spiller i forhold til gennemførelsen af Lissabon-strategien.

Tidligere forelæggelser

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 6. marts 2003 til forhandlingsoplæg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Mødet har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

s. 33/49

Mødet har ingen umiddelbare samfundsøkonomiske konsekvenser.

3. EMCOs arbejdsprogram 2004

- Skriftlig information

Baggrund

Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2004 blev godkendt på komiteens møde den 11.-13. februar 2004. Beskæftigelseskomiteen har rådgivende karakter og skal fremme samordning mellem medlemstaterne af beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Beskæftigelseskomiteen er nedsat af Rådet i henhold til art. 130 i Amsterdamtraktaten ved Rådsbeslutning af 24. januar 2000.

Indhold

Arbejdsprogrammet består af følgende dele:

- * Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde 2004.
- * Forberedelse af beskæftigelsesstrategiens hovedelementer.
- * Udveksling af erfaringer og gode eksempler.
- * Evaluering af beskæftigelsespolitikker og optioner for 2006 mid-term gennemgangen af den europæiske beskæftigelsesstrategi.
- * Specifikke politikområder og herunder:
 - Beskæftigelsesindikatorer
 - Strukturelle indikatorer
 - Beskæftigelsesstrategien og Den Europæiske Socialfond
 - Immigration og beskæftigelsen
 - Mainstreaming af beskæftigelsen til andre politikker: beskæftigelse og miljø.
- * De overordnede økonomisk politiske retningslinier og den makroøkonomiske dialog.
- * Udvidelsen og beskæftigelseskomiteens arbejde.
- * Samarbejde med andre aktører på EU-niveau og med EEA og EFTA landene.

Høring

Arbejdsprogrammet er sendt til parterne i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram indgår i dette arbejde, og det vurderes derfor, at komiteens arbejdsprogram er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Tidligere forelæggelse

Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2004 har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

s. 35/49

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

4. SPCs arbejdsprogram 2004

- Skriftlig information

Baggrund og indhold

Som et led i opfølgningen af Lissabon-strategien skal Komitéen for Social Beskyttelse færdiggøre den anden rapport om bekæmpelse af fattigdom og social udelukkelse med henblik på forelæggelse for Det Europæiske Råd i marts 2004.

Endvidere skal Komitéen udføre bestillingen fra Det Europæiske Råds møde i marts 2003 om at fastholde momentum i samarbejdet om tilstrækkelige og bæredygtige pensioner ved i 2004 at udføre en række studier på specifikke områder. Dette arbejde vil i første række blive koncentreret om pensionssystemernes understøttelse af at forlænge arbejdslivet samt om indikatorer for pensionernes tilstrækkelighed.

Yderligere skal der i samarbejde med EMCO til Det Europæiske Råd udarbejdes et papir, der beskriver en række nøgleområder inden for beskæftigelses- og socialpolitikken (Rapporten om 'key messages' til Det Europæiske Råd behandlet under pkt. 1).

Komitéen vil iværksætte drøftelser om strømlining af aktiviteterne på det sociale område samt på basis af en meddelelse fra Kommissionen drøfte næste skridt i forbindelse med samarbejdet på sundheds- og ældreplejeområdet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det blev på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 vedtaget, at medlemslandene skulle koordinere deres politikker om økonomiske og sociale spørgsmål med udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode. Denne metode skal - med anvendelse af en fuldt decentraliseret tilgang, hvor EU, medlemsstaterne, de regionale og lokale niveauer samt arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet deltager aktivt ved hjælp af forskellige former for partnerskab - hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Komitéen for Social Beskyttelses arbejdsprogram indgår i dette arbejde, og det vurderes derfor, at komitéens arbejdsprogram er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Arbejdsprogrammet er sendt til orientering i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål.

Tidligere forelæggelse

Programmet for 2004 har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

s. 37/49

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

5. Meddelelse fra Kommissionen vedr. revision af arbejdstidsdirektivet

- Udveksling af synspunkter

Baggrund

Kommissionen har den 15. januar 2004 fremlagt en meddelelse med titlen: "Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions and the social partners at Community level concerning the re-exam of Directive 93/104/EC concerning certain aspects of the organization of working time" (COM(2003)843 final/2).

Formålet med meddelelsen er dels at opfylde revisionsforpligtelserne i art. 17, stk. 4 og art. 18, stk. 1, litra b, i (den såkaldte opt-out-bestemmelse) dels at analysere virkningen af Domstolens retspraksis f.s.v.a. arbejdstidsbegrebet, brugen af tilkaldevagter og muligheden for at forene familie- og arbejdsliv. Endelig ønsker Kommissionen at høre Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og de sociale partnere med henblik på at få deres vurdering af behovet for en evt. revision af direktivet.

I henhold til traktatens art. 138, stk. 2, er denne meddelelse at anse for en første konsultation.

Indhold

Meddelelsen er opdelt i to dele.

Ad del 1:

Kommissionen beskriver sammenspillet mellem reglerne om referenceperioder i forhold til direktivets art. 5 om ugentlige hvileperiode og art. 6 om maksimal ugentlig arbejdstid samt muligheden for at fravige referenceperioden, jf. art. 17, stk. 4. Det oplyses, at medlemsstaterne har gennemført bestemmelserne forskelligt, hvilket skyldes forskellene i medlemsstaternes arbejdsmarkeder (overenskomstdækning).

Kommissionens gennemgår herefter art. 18, stk. 1, litra b, i (opt-out). Kommissionen understreger, at beslutningen om at fravige højeste ugentlige arbejdstid skal tages *personligt* af lønmodtageren. Kommissionen henviser i den forbindelse bl.a. til Simap-afgørelsen. Kommissionen beskriver, hvordan nogle medlemsstater - med særlig vægt på UK- har implementeret opt-out-bestemmelsen.

Herefter beskriver Kommissionen hovedtrækkene i henholdsvis Simap- og Jaeger-afgørelserne. I Simap-afgørelsen tog domstolen stilling til, hvorvidt en tilkaldevagt er omfattet af arbejdstidsbegrebet, som defineret i direktivets art. 2. Domstolen fastslår, at tilkaldevagter opfylder de karakteristiske træk for arbejdstid og tilføjer så, at det forhold, at læger er forpligtede til at være til stede og til rådighed med henblik på at levere deres faglige tjenesteydelse, også må anses for at være udførelse af arbejde.

I Jaeger-afgørelsen tog domstolen stillingen til, hvorvidt inaktiv tid under en tilkaldevagt skal anses for arbejdstid. Domstolen fastslog, at perioder med inaktiv tid, som f.eks. bruges til at hvile sig i, er en naturlig del af en tilkaldevagt og

derfor er at anse for arbejdstid. I præmis 58 understreger domstolen, at begreberne arbejdstid og hvileperiode er fællesskabsretlige begreber, der skal defineres efter objektive kriterier under hensyn til direktivets opbygning og formål. Kun en sådan selvstændig fortolkning kan sikre direktivet sin fulde virkning samt en ensartet anvendelse i samtlige medlemsstater. Den omstændighed, at der i definitionen af begrebet arbejdstid henvises til national lovgivning eller praksis indebærer ikke, at medlemsstaterne ensidigt kan fastlægge begrebets rækkevidde (præmis 59).

Kommissionen bemærker, at afgørelserne har vidtrækkende konsekvenser for medlemsstater, hvis forståelse af arbejdstidsbegrebet ikke er i overensstemmelse med ovenstående. Endvidere erindres om, at læger under uddannelse bliver omfattet af direktivet 1. august 2004. Særlige overgangsregler er dog vedtaget.

Kommissionen påpeger, at dommene giver store økonomiske og rekrutteringsmæssige problemer. Der er ikke den fornødne kapacitet af kvalificeret arbejdskraft. Kommissionen frygter derfor, at konsekvensen af dommene kan blive, at opt-out bestemmelsen vil blive taget i brug i videre omfang end tilfældet er i dag. Det er der allerede tegn på. Derudover er der risiko for, at lægerne lader sig ansætte som selvstændige.

I meddelelsen fremhæver Kommissionen endvidere fordelene ved fleksibel arbejdstid for både arbejdsgiver og arbejdstager. Det er nødvendigt at bringe balance mellem arbejds- og familielivet i større grad på grund af de sociologiske forandringer, der finder sted i de europæiske lande. Flexibiliteten er en fordel for den enkelte og samfundet.

Alle medlemsstater har gennemført sådanne initiativer eller planlægger sådanne. Det sker enten via lovgivning eller i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Initiativerne er meget forskellige, men indeholder ofte et af følgende elementer: Arbejdstidsnedsættelse/tilpasning af arbejdstid med henblik på at kunne passe små eller syge børn eller døende familiemedlemmer, mulighed og opfordring til deltidbeskæftigelse, øget mulighed for at tilpasse arbejdstiden til ens samlevers arbejdstid, oprettelse af tidsbanker og arbejdstidsnedsættelse for ældre medarbejdere. Kommissionen er af den opfattelse, at en revision af arbejdstidsdirektivet kan bruges til at opfordre medlemsstaterne til at forbedre samspillet mellem arbejds- og familieliv.

Ad del 2:

Kommissionen påpeger, at udover den direktivmæssige revisionsforpligtelse (art. 17, stk. 4 og art. 18 (opt-out)), er det nødvendigt at overveje konsekvenserne af Simap- og Jaeger-afgørelserne. I den forbindelse påpeger Kommissionen, at uanset hvilken løsning der vælges, skal følgende kriterier være opfyldt: Arbejdernes sundhed og sikkerhed skal fortsat respekteres, arbejdstidsreglerne skal fortsat være fleksible, det skal gøres lettere at forene arbejds- og familieliv og endelig må reglerne ikke pålægge små og mellemstore virksomheder uforholdsmæssige byrder.

Kommissionen anmoder herefter om, at der tages stilling til behovet for en ændring af direktivet eller igangsættelse af andre ikke lovgivningsmæssige initia-

tiver. I besvarelsen anmoder Kommissionen om, at følgende fem emner behandles:

s. 40/49

- Referenceperioder,
- EF-Domstolens fortolkning af arbejdstidsbegrebet i Simap- og Jaeger-sagerne,
- betingelserne for anvendelse af art. 18, stk. 1, litra b, i (opt-out),
- instrumenter, der kan iværksættes med henblik på at forene arbejds- og familieliv, og
- om en sammenhængende tilgang til disse punkter vil muliggøre en balanceret løsning på ovennævnte kriterier.

Kommissionen understreger, at ovennævnte initiativer ikke behøver at være af lovgivningsmæssig karakter.

Kommissionen har sat fristen for indlevering af bidrag til Kommissionen til den 31. marts 2004.

Gældende dansk ret

Med vedtagelsen af direktiv 93/104/EF er der sket en EU-retlig regulering af arbejdstid. Arbejdsmarkedets parter har i meget vidt omfang udnyttet adgangen til at implementere direktivet ved kollektiv overenskomst. Med henblik på at sikre uorganiserede lønmodtagere deres direktivaflødte rettigheder vedtog Folketinget den 8. maj 2002 lov nr. 248 om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet. Reglerne om daglig hviletid og ugentlig fridøgn findes i arbejdsmiljøloven.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formålet med meddelelsen er dels at opfylde revisionsforpligtelserne i direktivet fra 1993 dels at analysere virkningen af EF-Domstolens retspraksis f.s.v.a. arbejdstidsbegrebet, brugen af tilkaldevagter og muligheden for at forene familie- og arbejdsliv. Meddelelsen vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Der er indtil videre modtaget høringssvar fra Amtsrådsforeningen (ARF), Kommunernes Landsforening (KL), Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), Akademikernes Centralorganisation (AC) og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger (SALA). DA og LO har oplyst, at de vil levere et høringssvar men ikke har kunnet overholde høringsfristen.

ARF bemærker indledningsvist, at de finder, at en fællesskabsindsats på området er nødvendig alene af den grund, at der allerede findes et fællesskabsdirektiv. De to EU-domme – SIMAP og Jaeger – har ændret grundlæggende ved den almindelige fortolkning af arbejdstidsdirektivet, hvorfor der findes at være behov for en revision af direktivet.

1) Referenceperioder

De kollektive aftaler, der implementerer arbejdstidsdirektivet i den offentlige sektor i Danmark, definerer referenceperioden for opgørelse af den gennemsnitlige maksimale ugentlige arbejdstid til fire måneder. Aftalerne fastslår, at hvor der i overenskomster/aftaler er fastsat eller fastsættes en anden referenceperiode for beregning af gennemsnittet, skal denne benyttes. Referenceperioden kan dog højst være 12 måneder.

ARF finder, at referenceperioden bør være så lang som mulig, det vil sige f.eks. op til et år. Særligt i lyset af EF-Domstolens fortolkning af arbejdstidsbegrebet i SIMAP- og Jaeger-sagerne finder Amtsrådsforeningen det nødvendigt med en lang referenceperiode for at undgå, at personale i sygehusvæsenet og på sociale døgninstitutioner vil overskride den gennemsnitlige maksimale ugentlige arbejdstid i perioder med ekstraordinært overarbejde, f.eks. på grund af sygdom eller vakante stillinger.

2) EF-domstolens fortolkning af arbejdstidsbegrebet i SIMAP- og Jaeger-sagerne

ARF er bekymret over de mulige konsekvenser af EF-domstolens afgørelser med hensyn til definitionen af arbejdstid. I henhold til de kollektive aftaler i Danmark betragtes ikke-effektivt arbejde under rådighedsvagter på tjenestestedet som hviletid. Dette er ikke længere muligt som konsekvens af Jaeger-dommen.

ARF er opmærksom på, at det fortsat er muligt at fravige artikel 3 vedrørende daglig hviletid, når der er tale om aktiviteter, der er kendetegnet ved nødvendigheden af at sikre kontinuerlige ydelser, f.eks. ved modtagelse, behandling og/eller pleje på hospitaler eller lignende institutioner, døgninstitutioner osv. En forudsætning for denne fravigelse er, at der ydes de pågældende arbejdstagere tilsvarende kompenserende hvileperioder. Ifølge Jaeger-dommen skal en sådan kompenserende hvileperiode gives *umiddelbart* efter vagtens ophør.

ARF finder, at der er behov for en mere fleksibel tilrettelæggelse af den kompenserende hvileperiode. I perioder med sygdom eller vakante stillinger vil det ofte være vanskeligt at give den kompenserende hvileperiode *umiddelbart* efter vagten. Det foreslås derfor, at direktivet fastslår, at den kompenserende hvileperiode bør gives inden for en nærmere defineret grænse, der ikke bør være alt for restriktiv, det vil sige ikke under 72 timer.

I henhold til direktivet kan der – i usædvanlige tilfælde, hvor det af objektive grunde ikke er muligt at yde sådanne tilsvarende kompenserende hvileperioder – i stedet gives en passende beskyttelse. Amtsrådsforeningen finder, at det eksplicit bør fremgå, at sådanne objektive grunde kan være en generel eller konkret mangel på arbejdskraft.

Endeligt ønsker Amtsrådsforeningen at understrege, at indførelsen af et nyt begreb vedrørende "inaktiv tid" vil være en stor forbedring af arbejdstidsdirekti-

vet i lyset af de nævnte domstolsafgørelser. Begrebet skal, som navnet indikerer, dække det ikke-effektive arbejde under rådighedsvagter, altså den tid, hvor arbejdstageren ikke udfører sine opgaver, men i stedet hviler sig. Den inaktive tid skal ikke medregnes i opgørelsen af den gennemsnitlige maksimale ugentlige arbejdstid.

Den nærmere fastlæggelse af begrebet inaktiv tid bør ske på nationalt niveau af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med national praksis.

3) Tiltag med henblik på at forbedre sammenhængen mellem arbejds- og familieliv Betingelserne for anvendelse af artikel 18.1.b)i) (opt-out)

Opt-out bestemmelsen anvendes så vidt vides ikke i Danmark. Alligevel finder Amtsrådsforeningen, at opt-out bestemmelsen kan blive et nødvendigt værktøj efter de opsigtsvækkende domstolsafgørelser. Når al vagt på tjenestestedet skal medregnes til den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid, kan der blive problemer med at holde sig inden for den maksimale ugentlige arbejdstid på 48 timer, særligt i situationer med vakante stillinger eller andre usædvanlige forhold.

En lang referenceperiode og indførelsen af begrebet inaktiv tid vil sandsynligvis mindske problemet, men muligheden for en individuel opt-out vil trods alt stadig kunne være et nødvendigt værktøj, der sikrer en tilstrækkelig fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen.

4) Hvorvidt en sammenhængende tilgang til disse punkter vil sikre en afbalanceret løsning på ovennævnte kriterier.

ARF finder, at spørgsmål vedrørende en bedre sammenhæng mellem arbejds- og familieliv skal overlades til forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter.

KL hilser med tilfredshed, at Kommissionen er kommet med en sådan redegørelse.

Siden vedtagelsen af arbejdstidsdirektivet (23/11-93) er der forløbet ganske lang tid, og KL finder, at det alene af den grund kan være fornuftigt til at se på udviklingen siden da. Desuden peger KL på, at EF-Domstolen har afsagt to skelsættende domme (SIMAP og Jaeger), der på afgørende vis forrykker den almindelige forståelse af direktivets retlige indhold. KL tillægger det endelig afgørende betydning, at Kommissionen har lanceret redegørelsen som en første høring i henhold til traktatens artikel 138 (2), da det indebærer en mulighed for, at arbejdsmarkedets parter selv kan rette op på de skævheder, som domstolen og udviklingen har medført.

KL finder det derfor vigtigt, at den danske holdning afspejler en tro på den danske model og en tro på at arbejdsmarkedets parter selv kan løse problemerne på et traditionelt overenskomstområde som arbejdstid. Ifølge KL bør den danske holdning derfor eksplicit tilkendegive det positive i, at Kommissionen har fremlagt redegørelsen som en første høring i henhold til traktatens artikel 138. Desuden bør den danske holdning ifølge KL udtrykke støtte til at arbejdsmarkedets parter også påtager sig det ansvar, som høringen også indebærer.

For så vidt angår Kommissionens fem aspekter/konkrete spørgsmål har KL følgende bemærkninger:

de forsvarlige løsninger på dette problem. Dette bør ifølge KL eksplicit anerkendes i den danske holdning.

s. 44/49

5. Hvorvidt en sammenhængende tilgang til disse sager vil sikre en balanceret løsning for ovenstående sager.

KL finder, at en sammenhængende løsning naturligvis er den bedste løsning. Men KL finder også, at Kommissionen burde have erkendt, at på dette område er der også hensynet til fleksibiliteten og hensynet til at sikre en økonomisk forsvarlig service. Ifølge KLS opfattelse skaber stive arbejdsmarkedsregler flere arbejdsløse end de 14 millioner, der er i EU i forvejen og ikke en øget beskæftigelse, som der er så hårdt brug for. KL mener, at den danske holdning eksplicit bør fremhæve nødvendigheden af at sikre, at fleksibiliteten inddrages i helheden.

FTF finder det fortsat afgørende, at der i forbindelse med en drøftelse af arbejdstidens tilrettelæggelse lægges afgørende vægt på medarbejdernes helbred og sikkerhed.

For FTF vil det ligeledes være vigtigt, at der sikres en tilrettelæggelse af arbejdstiden, der betyder, at der er en balance mellem familieliv og arbejdsliv.

FTF peger på, at der inden for FTF-organisationernes overenskomstområde i forbindelse med de sidste generelle overenskomstforhandlinger, ikke mindst i den offentlige sektor, er etableret hjemmel til, at de enkelte fagforbund og personalegrupper på den enkelte arbejdsplads kan indgå lokale aftaler om arbejdstidens tilrettelæggelse. Dermed er der en tæt sammenhæng mellem de målsætninger og den måde, der arbejdes på i de enkelte institutioner, og hensynet til de ansatte.

FTF lægger afgørende vægt på, at denne mulighed for - via kollektive overenskomster og aftaler - at tilrettelægge arbejdstiden ikke forringes med eventuelle nye tiltag/revision af arbejdstidsdirektivet.

FTF gør opmærksom på, at man agter at iværksætte en høringsrunde blandt FTF's organisationer med henblik på senere at fremkomme med et mere detaljeret svar på henvendelsen.

FA oplyser, at man har implementeret arbejdstidsdirektivet i de kollektive overenskomster mellem FA og Finansforbundet og FA og DFL og her har en referenceperiode på 13 uger. Referenceperioden fungerer ifølge FA tilfredsstillende, men ved ændring ser man gerne en referenceperiode på 12 måneder.

Med hensyn til instrumenter til at forene familieliv og arbejdsliv nævner FA, at de oven for nævnte kollektive overenskomster allerede i vidt omfang tager højde herfor. De giver bl.a. i udstrakt grad mulighed for deltidsarbejde og placering af arbejdstid under hensyn til børneafhængning. Hertil giver de ret til fravær ud over ferielovens regler med fem omsorgsdage årlig, frihed med løn i indtil to dage ved barns sygdom, som også udstrækkes til forældremyndighedslignende forhold til barnet, således at ikke kun de "naturlige" forældre har ret til frihed. Ved alvorligt sygt barn gives hel eller delvis orlov med fuld lønkompen- sation og pensionsbidrag. I forbindelse med barsel er overenskomsternes regler

1. Spørgsmål om referenceperioder i forbindelse opgørelse af hviletid og arbejdstid.

KL finder, at referenceperioderne bør være mere fleksible og længere. Dette specielt set i lyset af EF-Domstolens afgørelse i Jæger-sagen, argument 97. KL finder, at den danske holdning bør udtrykke støtte til, at referenceperioderne i artikel 17 kan forlænges. Dette er ifølge KL af væsentlig betydning på hele det offentlige område i Danmark, hvor der arbejdes med en offentlig 24 timers service i bl.a. hospitalsvæsen, forsorg og brandvæsen. De danske aftalte løsninger viser, at dette kan gøres uden, at det af denne årsag går ud over de ansattes helbred.

2. EF-Domstolens fortolkning i sagerne SIMAP og Jaeger.

KL påpeger, at de to nævnte EF-domstolsafgørelser og specielt den sidste, Jaeger-afgørelsen, har betydet en afgørende ændring i forståelsen af direktivets tekst. Det gælder på to områder: dels i forbindelse med placeringen af kompenserende hviletid og dels i spørgsmålet om definitionen af begrebet arbejdstid. Ifølge KL er det derfor nødvendigt med en direktivændring, der tillader, at den kompenserende hviletid kan placeres inden for en 72 timers grænse.

KL finder endvidere, at det er nødvendigt at indføre begrebet inaktiv tid som supplement til definitionen af arbejdstiden. Den nærmere fastlæggelse af dette begreb bør ifølge KL ske på nationalt plan af arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med national praksis. Grunden hertil er, at Jaeger-dommen bortfortolker væsentlige dele af direktivets arbejdstidsdefinition, jævnfør den danske interventionsskrivelse i retssagen. KL finder det væsentligt, at den danske holdning afspejler dette.

3. Betingelserne for brugen af "opt-out" klausulen i artikel 18.

KL påpeger, at opt-out klausulen ikke er anvendt i Danmark, da man mente at have aftaleimplementeret direktivet på en fleksibelt og forsvarlig måde mellem arbejdsmarkedets parter. Da det netop er opt-out klausulen, der tvinger Kommissionen til en mere pragmatisk tilgang end normalt set i tilsvarende sager, bør opt-out klausulen ifølge KL ikke fjernes. KL ser klausulen som en art nødværgbestemmelse mod alt for stive arbejdsmarkedsbestemmelser. KL mener derimod, at der kan være grund til at se på dens anvendelse således, at den ikke er baggrund for misbrug. En nærmere regulering heraf kan ifølge KL bedst ske i en aftale mellem arbejdsmarkedets parter, der tager et samlet hensyn til hviletidsbestemmelser, arbejdstidsdefinition og opt out. KL mener, at dette bør være den danske holdning til sagen.

4. Tiltag til forening af arbejdsliv og familieliv

KL vurderer, at dette spørgsmål bedst afklares i et samarbejde mellem arbejdsmarkedets parter. Det har man allerede dokumenteret med aftalen om orlov, der blev til et EU-direktiv (96/34), aftalen om deltid der også blev til et EU-direktiv (97/81) og EU aftalen om telearbejde, der implementeres af parterne selv på nationalt plan. KL ser således en lang tradition på EU-plan på dette område, der dokumenterer, at arbejdsmarkedets parter er de bedste til at fin-

bedre end lovgivningen, hvad angår fuldlønsperioden. Hertil kommer, at de fleste medarbejdere har ret til en ekstra uges ferie ud over ferielovens regler, som efter aftale kan flyttes eller udbetales. Der er også en seniorbestemmelse i overenskomsten, som garanterer fuld pensionsindbetaling af hidtidig løn ved nedgang til 80 pct.'s arbejdstid. Bestemmelsen har til formål at fastholde medarbejderne i virksomheden.

FA vurderer på den baggrund, at finanssektorens kollektive overenskomster således allerede tager højde for de spørgsmål, som Kommissionen rejser i sin skrivelse. FA ser derfor ikke behov for en ændring af det gældende arbejdstidsdirektiv – heller ikke hvad angår opt-out-muligheden.

AC oplyser, at Kommissionens meddelelse er sendt til høring i AC's medlemsorganisationer med frist umiddelbart inden kommissionens høringsfrist den 31. marts. Nærværende høringssvar er derfor kun en foreløbig tilkendegivelse af AC's vurdering af den udsendte meddelelse samt bud på den danske holdning i sagen. Den Almindelige Danske Lægeforening (DADL) har udarbejdet et selvstændigt høringssvar på Kommissionens meddelelse, der vedlægges i udkast som bilag. Derudover har Foreningen af Speciallæger (FAS) og Foreningen af Yngre Læger (FAYL) givet særskilte bemærkninger til Kommissionens punkter, hvilke er indarbejdet i afsnit C. nedenfor.

AC er tilfreds med arbejdstidsdirektivet i dets nuværende udformning og finder, at den implementering, der er foretaget i Danmark med virkning for den offentlige og private sektor, fuldt ud lever op til direktivets formål som arbejdsmiljødirektiv; at beskytte arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Der er både i aftale- og lovgivningssystemet fundet afbalancerede løsninger, der tager højde for direktivets minimumsbestemmelser og EF-domstolens tolkninger heraf.

Efter det oplyste giver således hverken arbejdstidsbestemmelserne eller domstolens tolkninger heraf anledning til substantielle økonomiske eller rekrutteringsmæssige problemer på lægeområdet i Danmark. Parterne har efter det oplyste formået at implementere direktivets minimumsbestemmelser både inden for den aftalte overgangsfase og efter de retningslinier, der afstikkes i SIMAP- og Jaeger-dommene.

En manglende eller utilstrækkelig implementering af arbejdstidsdirektivet i ét eller flere lande, hvilket eksempelvis i England giver sig til kende gennem et misbrug af opt-out bestemmelsen (art.18 (1) (b) (i)) kan derfor ikke begrunde en generel sænkning af beskyttelsesniveauet i arbejdstidsdirektivet. I stedet bør kommissionen foretage en tilbundsående og komparativ analyse af de problemer, som arbejdstidsdirektivet og/eller SIMAP og Jaeger-dommene giver anledning til nationalt og i forhold til de forskellige sektorer (Kommissionens meddelelse er efter AC's opfattelse utilstrækkelig i den henseende).

I den forbindelse skal eventuelle nationale og/eller sektorbestemte strukturproblemer identificeres, der bør efterfølgende udveksles "best practices" mellem landene og etableres nationale overgangsordninger tæt på de berørte parter og sektorer. Der bør i det hele taget arbejdes med løsninger, som giver områder/nationer med problemer, både evne og vilje til at forbedre vilkårene, i stedet

for kortsigtede og generelle ændringer, der smadrer arbejds- og familielivet for alle eller udvalgte grupper af arbejdstagere. På sigt bør der efter AC's opfattelse ske en udfasning af opt-out klausulen, der oprindeligt i 1993 var tænkt som en overgangsløsning møntet på UK.

Endelig finder AC, at en eventuel ændring bør ske i tæt konsultation med parterne og i videst muligt omfang som en sektordialog på relevante områder, hvor der efter en nærmere analyse viser sig at være reelle problemer. Skal der ske derogationer fra direktivets minimumsbestemmelser, skal det ske ved aftale mellem de berørte parter og som en del af en i direktivet fastsat overgangsfase, hvor sigtet er – inden for et bestemt fastsat tidsrum - at bringe alle arbejdstagere inden for rammerne af direktivets minimumsbestemmelser.

Kommissionen har iværksat en bred høring, der ifølge Beskæftigelsesministeriets notat er at anse for en første konsultation i henhold til traktatens art. 138, stk. 2. Eftersom arbejdstidsdirektivet ikke er et forhandlet direktiv (art. 139), finder AC det relevant med en afklaring af, om parterne alligevel har mulighed for at indlede forhandlinger om en revision af direktivet efter art. 139 jf. art. 138, stk. 4.

AC er ligeledes usikker på, om den efterfølgende iværksættelse af en eventuel aftale mellem parterne i så fald kun kan ske efter proceduren i art. 139, stk. 2, 2. led, hvoraf det fremgår, at parternes aftaler iværksættes ved en afgørelse som Rådet træffer på forslag af Kommissionen, eller om man kan forestille sig en revision, der kan iværksættes efter art. 139, stk. 2, 1. led, der giver mulighed for, at parterne selv implementerer ændringerne.

C. FAS/FAYL's bemærkninger til Kommissionens punkter

1) Referenceperioder

Direktivet giver allerede i dets nuværende form mulighed for at arbejdsmarkedets parter nationalt kan aftale længere referenceperioder end den i direktivet fastsatte periode på 4 måneder. Der gives i direktivet mulighed for referenceperioder af op til 12 måneders varighed, hvorfor der ikke er brug for ændringer.

2) EF-domstolens fortolkning i sagerne SIMAP og Jaeger

Hvileperioder

At hvileperioden kan udskydes vurderes stadig at være en mulighed ifølge det nuværende direktiv, forudsat at det ligger umiddelbart i forlængelse af vagten. Afholdelse af hvileperioder giver derfor ikke anledning til problemer i Danmark. En eventuel mulighed for udsættelse af hvileperioden i op til 72 timer vil fjerne det kompenserende element, hvorfor det ikke kan anbefales.

Konkret eller generel mangel på arbejdskraft bør ikke eksplicit formuleres ind i direktivet som en *objektiv grund* til, at kompenserende hvileperioder ikke skal ydes mod at passende beskyttelse ydes medarbejderne i stedet.

Generelt vil det betyde, at medarbejdere, som allerede i dag arbejder mest på grund af vakancer, belastes yderligere ved at de ikke kan ydes kompenserende hvileperioder. De medarbejdere, der har mest brug for beskyttelse, lades i stikken.

Derudover bør de objektive grunde til ikke at skulle yde den kompenserende hviletid ikke kunne begrundes i generel personalemangel. Der må være tale om, at der i ét konkret tilfælde, på én konkret arbejdsplads, ikke kan ydes kompenserende hviletid p.g.a. fravær og ikke en generel adgang til fravigelse af direktivets bestemmelser om hviletid.

Inaktiv tid

Indførelse af et begreb som "inaktiv tid" vil være en umiddelbar forringelse af direktivet, vil give mulighed for meget lange arbejdstider og vil være kontra-produktivt i forhold til både arbejdsmiljø, kvalitet og patientsikkerhed.

3) Anvendelsen af artikel 18.1.b)i) "Opt-out "

Det kan konstateres, at opt-out bestemmelsen er blevet undermineret af United Kingdoms administration heraf. Bestemmelsen bør i forlængelse heraf enten strammes eller helt fjernes.

En stramning bør sikre, at den enkelte medarbejder reelt kan træffe et frit valg vedrørende længden af arbejdstiden, og at de nødvendige arbejdsmiljødata indsamles for de medarbejdere, som vælger at gøre brug af opt-out muligheden.

Den Almindelige Danske Lægeforenings hørings svar på Kommissionens kommunikation vedrørende arbejdstidsdirektivet.

EU-kommissionen har med meddelelse af 30. december 2003 et ønske om at belyse behovet for en revision af arbejdstidsdirektivet (Direktiv 93/104) bedt interesserede om at bidrage med synspunkter. Hermed fremsendes synspunkter fra Den Almindelige Danske Lægeforening.

Lægeforeningen er af den holdning, at direktivet ikke bør ændres af Kommissionen. Såfremt direktivet skal ændres, bør det foretages af de sociale parter, eventuelt på sektorniveau, så der sikres løsninger, som modsvarer de udfordringer, der kendetegner sektoren, og at det derved også sikres en vis varighed.

Kommissionens initiativ er et udslag af dels, at det i direktivet er fastslået, at anvendelsen af muligheden for at fravige de i direktivet fastlagte referenceperioder (art. 17(4)) og muligheden for bl.a. at fravige den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid i form af "optout" (art. 18 (1) (b) (i) skal evalueres på nuværende tidspunkt.

Mest af alt betragter DADL dog meddelelsen som et resultat af EF-domstolens afgørelse i SIMAP- og Jaeger-sagerne, hvor de påståede økonomiske konsekvenser i specielt United Kingdom (UK) og Tyskland har haft stor betydning for diskussionen om en eventuel revision af arbejdstidsdirektivet.

Økonomi

Det paradoksale er, at lige præcis økonomi vægtes så højt i argumentationen for at direktivet skal revideres, når det samtidig af EF-Domstolen blev slået fast, at økonomiske argumenter ikke var valide i en sag om beskyttelse af arbejdstagerne på arbejdspladsen.

I Kommissionens meddelelse forsøges slået fast, at det ikke kun er de økonomiske overvejelser, der er afgørende, men at det uanset økonomien er umuligt for flere at rekruttere personale i det nødvendige omfang. Hvilket betyder, at de

allerede ansatte på arbejdspladserne udsættes for et øget arbejdspress med et dårligt arbejdsmiljø som følge.

s. 48/49

Da arbejdstidsdirektivet blev vedtaget i 1993 og i 2000 blev udvidet til også at omfatte læger under uddannelse, var det af arbejdsmiljømæssige hensyn. Kommissionen skriver i meddelelsen, at direktivet oprindeligt blandt andet havde som formål at yde beskyttelse af den svageste part i ansættelsesforholdet i form af bestemmelser om den ugentlige arbejdstid og hviletidsbestemmelser. Da læger under uddannelse i første omgang ikke var omfattet af direktivet, var det en af de grupper, der mest havde behov for beskyttelsen i form af et direktiv. Af økonomiske årsager blev gruppen dengang udelukket og udsat for et ekstraordinært arbejdspress. Læger under uddannelse blev endelig omfattet af direktivet med meget lange overgangsperioder, der skulle sikre den nødvendige tid til ændring af arbejdet og arbejdstidstilrettelæggelsen.

Den lange overgangsfase var et kompromis som udslag af påståede store omkostninger ved indførelse af arbejdstidsdirektivet generelt, og specielt at direktivet skulle omfatte læger under uddannelse.

Nu hvor overgangsfasen ender, og de fleste lande, der ikke har taget initiativer til ændring af f.eks. den daglige arbejdstilrettelæggelse, får derfor problemer, som de burde have været bevidst om og søgt undgået.

Patientsikkerhed

Desuden er der for læger et andet meget centralt aspekt, som ikke berøres i Kommissionens meddelelse, og det er hensynet til patienterne. Der foretages en række indgreb om natten, som forudsætter, at lægen er udhvilet og koncentreret. Mange undersøgelser har vist, at koncentrationsevnen svækkes mærkbart ved lange arbejdstider og arbejde om natten. (se bl.a. Dawson D.: Fatigue, alcohol and performance impairment; Nature 1997, 388:235-235)

Når en læge har lange arbejdstider og arbejder om natten, svarer det til, at vedkommende arbejder under påvirkning af alkohol eller ca. 0,5 promille. I Danmark er det strafbart at føre bil med mere end 0,5 promille, men det er ikke forbudt at operere patienter i en sådan tilstand. Der bør derfor udover det rent arbejdsmiljømæssige aspekt også anlægges et patientaspekt og et kvalitetsaspekt.

Uagtet, at udgangspunktet for direktivet er arbejdsmiljø for arbejdstagere, så er en af gevinsterne desuden en markant reduktion af fejlindgreb og fejlbehandling. Patienterne ender med at blive tabere i denne sag, hvis man svækker den arbejdsmiljømæssige beskyttelse af læger og andet sundhedspersonale.

Laveste fællesnævner

Af Kommissionens skrivelse fremgår det, at UK er det eneste land i Europa, hvor den gennemsnitlige arbejdstid er steget i perioden med arbejdstidsdirektivet, og det er det land, hvor "optout" bestemmelserne anvendes i unødigt stort omfang. Yderligere anvendes "optout" bestemmelserne ikke i overensstemmelse med direktivets bestemmelse. Den britiske regering har ifølge Kommissionen udvandet "optout" bestemmelserne og dermed hverken sikret det enkelte individ mod misbrug eller indsamlingen af de nødvendige data for opgørelsen af arbejdstiden under brug af "optout" bestemmelsen.

Når UK så åbenlyst bryder EU-lovgivningen og samtidig presser for, at der foretages ændringer i direktivet, vil en efterkommelse af dette pres være et udtryk

for, at laveste fællesnævner lægger niveauet for beskyttelse af arbejdstagere i Europa, hvilket er et farligt skridt for EU at tage og vil skade omdømmet på EU's arbejdsmiljøområde. Det kan kun tolkes på en måde, nemlig at økonomien er vigtigere end bl.a. lægernes og patienternes velfærd.

Den danske situation

I den danske debat har Amtsrådsforeningen været ude med påstande om, at en implementering af direktivet i værste fald vil betyde, at der skal ansættes yderligere 1.000 medarbejdere i det danske sundhedsvæsen.

Lægeforeningen er uenig heri, og mener tværtimod, at implementeringen af direktivet kun vil berøre få læger, og at konsekvenserne derfor er ganske små i Danmark.

En ændring af EU-arbejdsdirektivet vil derfor forværre mulighederne for at få tålelige arbejdsforhold for lægerne i nogle af de øvrige EU lande, hvilket ikke kan være i Danmarks interesse. Det forekommer således urimeligt, at lande med meget dårlige arbejdstidsforhold i kraft af et meget lavt beskyttelsesniveau på EU plan, reelt gives konkurrencemæssige fordele i et marked, der efterhånden vil gå mere og mere på tværs af landegrænserne.

SALA finder det af afgørende betydning, at muligheden for en 12 måneders referenceperiode bevarer. Dette har stor betydning inden for jordbrugs-erhvervene, hvor det navnlig i sommerperioden er nødvendigt med andre arbejdstider. SALA finder derfor, at der bør arbejdes for, at referenceperioden kan bestå også fremtidigt.

SALA finder endvidere, at der på baggrund af den seneste domstolspraksis vedrørende tilkaldevagter, er behov for en særskilt regulering af dette område i direktivet, således at det også fremtidigt vil være reelt muligt at benytte "stand by tid".

SALA vurderer, at det er af stor betydning, at medlemsstaterne sikrer, at arbejds- og familieliv kan forenes. SALA finder dog, at dette område bør reguleres af de enkelte medlemsstater, og der er således efter SALAs opfattelse ikke noget behov for yderligere regulering af dette område i arbejdstidsdirektivet.

Tidligere forelæggelse

Meddelelsen er ikke tidligere blevet forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen indeholder ingen konkrete ændringsforslag men er blot en første generel opfordring til at kommentere på de eksisterende regler og en række specifikke punkter. Der kan derfor ikke på nuværende tidspunkt siges noget om eventuelle lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Da meddelelsen ikke indeholder konkrete ændringsforslag til direktivet, kan der ikke på nuværende tidspunkt siges noget om eventuelle samfundsmæssige konsekvenser.